

Budsjett 2017

Budsjettdokument for 2017 og
økonomiplan for 2017 - 20

Kommunestyret sitt vedtak
Dato: 08.12.2016

RADØY
den grønne øya

Tryggleik, trivsel og livskvalitet for alle

Framlegget til budsjett for 2017 byggjer på rekneskapan for 2015, budsjett 2016 og statsbudsjettet for 2017.

Dei økonomiske rammene i 2017 gjer det mogleg å utarbeide eit budsjett som i hovudsak med vidareføring av drifta på dagens nivå men med nokre justeringar. Radøy kommune har i mange år vore prega av stram økonomi med strenge prioriteringar og nøktern drift. Dette gjer grunnlag for ønskje om å styrke drifta på mange område, men det er fortsatt ikkje grunnlag for nemnande auke på særleg mange område, og dette gjer det ekstra krevjande i prioriteringa.

Realistisk budsjett med minimum av planlagt mindreforbruk og streng kostnadsfokus vil vere heilt sentralt også i 2017 for at vi skal kunne halde budsjettet. Stillingsgruppa vart lagt på is i 2016, som resultat av at den økonomiske situasjonen ikkje har vore så prekær som tidlegare og at stillingsgruppa i seg sjølv krev mykje ressursar, både hos tenesteleiarane, tillitsvalde og toppleinga med personellressurs. For å ha kontroll med kostnadene vil betinga stillingsstopp vil bli vidareført ved at auke i stillingar skal ha godkjenning frå rådmannen før utlysing.

Kommunesamanslåing vil krevje mye av organisasjonen i 2017. Vi skal drifte kommunen og levere gode tenester, samstundes som vi skal i gang med arbeidet med samanslåing, og mange i organisasjonen vil få større eller mindre oppgaver knytt til dette. Rådmannen må kome tilbake til på kva måte dette påverkar drift og økonomi for Radøy kommune i 2017. Dei tre kommunane vil få utbetalt ei samla sum 35 millionar som skal dekke eingongskostnader i reformperioden og beløpet vil bli utbetalt etter Stortingetsvedtak i juni 2017. På kva måte pengane skal disponerast vil vere ein felles diskusjon kommunane imellom og vil vera forankra i fellesnemnda.

Investeringsbudsjettet for neste år er prega av ny barnehage på Bø, som tar mykje av handlingsrommet. Økono-

miplanen legg føringar for kva som skal skje i Radøy kommune dei siste åra før samanslåing og går eitt år inn i den nye kommunen sitt første driftsår. Planlegging i form av tiltak i økonomiplanen er såleis svært viktig, med tanke på kva ein ønskjer å få på plass før kommunesamanslåinga og signal vidare inn i den nye kommunen.

Nytt målstyringsdokument vil også i år bli utarbeidd og lagt ved budsjettet, og vil bli utvikla ved å vere noko meir spissa på målbare resultat. Årsrapporten for 2017 vil byggje på mål i målstyringsdokumentet.

Sjukefråveret har vist positiv utvikling siste halvdel av 2016 og arbeidet med tiltak for reduksjon vil fortsetje i 2017 med forankring i den etablerte arbeidsgruppa.

Kommunen som tenesteleverandør

Radøy kommune skal levera ei rekkje tenester til innbyggjarane i Radøy, frå jordmortenester ved fødsel, via barnehage og skule under oppveksten, til pleie- og omsorgstenester til eldre og andre som har trong for pleie, tilsyn eller anna hjelp til å meistra kvardagen. I tillegg skal det leverast mange andre tenester undervegs, frå musikk- og kulturskule til vassforsyning og stell av grøntanlegg.

Til å finansiera alt dette får kommunen overført midlar frå staten i form

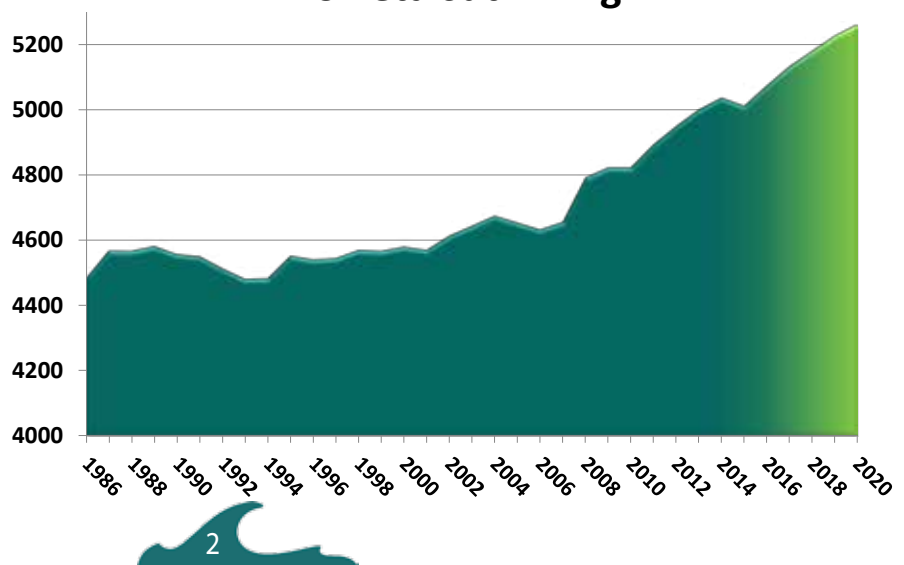
av rammetilskot og skatt, i tillegg til ymse andre tilskot og overføringar. Innbyggjarane betalar eigedomsskatt og gebyr eller eigenbetaling for ein del tenester. Til saman må dette «gå rundt» og samstundes gje tilstrekkeleg overskot til at kommunen ikkje vert utarma over tid.

Staten fastset storleiken på rammetilskot, og langt på veg skatt, i statsbudsjettet. Rammetilskotet kan kommunen ikkje påverka på annan måte enn gjennom folketalet. Refusjoninntekter og overføringar er i stor grad knytt til produksjon av tenester og skal i beste fall dekke kostnadene som følgjer av dette. Eigenbetalingar og gebyr er regulerte anten gjennom sjølvkost eller direkte i forskrift. Dei samla inntektene er såleis lite påverkelege, og dei ein kan gjera noko med, er det som regel vanskeleg å auka utan at dette fører til minst like store meirkostnader. Dette er noko av det som skil kommunebudsjett frå budsjett i private verksemdar.

Rammetilskot

Diagrammet på nedst på denne sida syner utviklinga i faktisk folketal frå 1986 til 1.1.2016, og ein anslag på utviklinga fram mot 2020. folketalet pr 1.1.2016 var 5.077. Framskrivningstala for 2017-20 er basert på Statistisk Sentralbyrå sin framskrivingsmodell, etter den såkalla MMM-varianten. Folketalet er avgjerande for storleiken

Folketalutvikling

Hovudoversyn drift 2017	Rekneskap 2015	Budsjett 2016, vedteke	Budsjett 2016, regulert	Budsjett 2017
Driftsinntekter				
Brukarbetalingar	17 617 461	16 880 000	15 614 000	15 483 000
Andre sals- og leigeinntekter	30 618 669	27 600 500	27 600 500	26 409 000
Overføringar med krav til motyting	63 247 886	33 223 240	33 672 240	39 014 822
Rammetilskot	150 216 089	147 523 000	148 523 000	166 740 000
Andre statlege overføringar	8 713 700	9 920 000	9 440 000	11 715 000
Andre overføringar	1 986 507	0	-	0
Skatt på inntekt og formue	111 388 985	122 257 000	122 257 000	115 272 000
Eigedomsskatt	11 799 474	11 931 000	12 331 000	13 021 000
Sum driftsinntekter	395 588 773	369 334 740	369 437 740	387 654 822
Driftsutgifter				
Lønsutgifter	221 294 923	214 340 846	214 340 846	224 058 468
Sosiale utgifter	60 748 826	63 347 705	63 347 705	62 982 170
Kjøp av varer/ten. som inngår i tenesteprod.	45 546 287	41 377 605	40 798 105	45 905 979
Kjøp av tenester som erstattar tenesteprod	25 166 802	23 392 440	21 406 440	27 636 000
Overføringar med krav til motyting	23 812 976	17 476 000	19 481 500	17 492 000
Avskrivningar	14 829 485	13 500 000	13 500 000	15 400 000
Fordelte utgifter	-2 616 177	-3 152 000	-3 160 000	-2 790 500
Sum driftsutgifter	388 783 122	370 282 596	369 714 596	390 684 117
Brutto driftsresultat	6 805 651	-947 856	-276 856	-3 029 295
Finansinntekter				
Renteinntekter og utbyte	4 701 179	3 713 000	3 713 000	3 815 000
Mottekne avdrag på utlån	82 117	60 000	60 000	60 000
Sum eksterne finansinntekter	4 783 297	3 773 000	3 773 000	3 875 000
Finansutgifter				
Renteutgifter og lånekostnader	5 628 575	5 482 000	5 482 000	6 579 000
Avdrag på lån	8 215 373	7 800 000	8 200 000	8 624 000
Utlån	195 775	60 000	60 000	60 000
Sum eksterne finansutgifter	14 039 723	13 342 000	13 742 000	15 263 000
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-9 256 426	-9 569 000	-9 969 000	-11 388 000
Motpost avskrivningar	14 829 485	13 500 000	13 500 000	15 400 000
Netto driftsresultat	12 378 709	2 983 144	3 254 144	982 705
Interne finanstransaksjonar				
Bruk av disposisjonsfond	4 988 983	0	0	475 000
Bruk av bundne fond	1 424 952	636 000	636 000	1 913 000
Sum bruk av avsette midlar	6 413 934	636 000	636 000	2 388 000
Overført til investeringsregnskapen	0	0	0	0
Dekking av meirforbruk frå tidl. år	4 649 952	0	0	0
Avsett til disposisjonsfond	0	0	0	0
Avsett til bundne fond	10 886 037	20 000	20 000	4 000
Sum avsetjingar	15 535 989	20 000	20 000	4 000
Meir (-) /mindre (+) forbruk	3 256 655	3 599 144	3 870 144	3 366 705

på rammetilskot, og i stor grad også skatteinngang. Folketalet pr 1. juli 2016 bestemmer rammetilskotet for 2017, medan folketalet 1. januar 2017 bestemmer pårekna skatteinngang. Pr 1. juli 2016 var folketalet 5.090, ein vekst frå 5.046 på same tidspunkt i 2016. Dette er ein auke på 0,87%, medan landsveksten er på ca 0,9%. Folketalet pr 1. januar 2017 blir først kjent i februar 2017.

Tabellen på neste side syner fordelinga av rammetilskotet for dei siste tre åra. Vi ser at innbyggjartilskotet for 2017 har auka med nær 4,3 mill samanlikna med 2016, medan utgiftsutjamninga har gått ned med om lag 1,5 mill.

For skatteinngangen er førsett ein forsiktig auke samanlikna med faktiske tal for 2016. Budsjettet for 2016 vart basert på anslag i statsbudsjettet, med langt sterkare vekst enn det Radøy kommune har hatt.

Det særskilde samanslåingstilskotet er enno eit uvisst tal. Tilskotet er knytt til vedtak om samanslåing med andre kommunar. Det er i statsbudsjettet løyvd 100 mill til eit regionsentertilskot og 300 mill til overgangsordning knytt til innføring av gradert basistilskot i inntektssystemet. Desse tilskota er førebels ikkje fordelt på kommunar. Rådmannen har skjønsmessig lagt til

grunn eit samla tilskot på 3,3 mill for 2017. Med netto driftsresultat på ca 1,2 mill, er det klart at dette tilskotet «bergar» budsjettet for 2017. Dersom det endelege tilskotet vert lågare enn føresett, vert resultatet tilsvarande svekka.

Utgiftsutjamninga er lagt om frå 2017, og vi får noko lågare tilskot i 2017 enn i 2016. Utgiftsutjamninga er eit komplisert system med kriteria og vektning, som gir eit tillegg eller frådrag til innbyggjartilskotet. For Radøy sin del har vi eit samla utgiftsbehov som er 5,99% høgare enn landsgjennomsnittet. Dette gir 15,2 mill i utgiftsutjamning i 2017. Dei

Budsjettskjema 1A - 2017	Rekneskap 2015	Budsjett 2016 vedteke	Budsjett 2016 regulert	Budsjett 2017
Skatt på inntekt og formue	111 388 985	122 257 000	122 257 000	115 272 000
Ordinært rammetilskot	150 216 089	147 523 000	148 523 000	166 740 000
Skatt på eigedom	11 799 474	11 931 000	12 331 000	13 021 000
Andre generelle statstilskot	8 713 700	9 920 000	9 440 000	11 715 000
Sum frie disponible inntekter	282 118 248	291 631 000	292 551 000	306 748 000
Renteinntekter og utbyte	4 701 179	3 713 000	3 713 000	3 815 000
Renteutg.,provisjonar og andre fin.utg.	5 628 575	5 482 000	5 482 000	6 579 000
Avdrag på lån	8 215 373	7 800 000	8 200 000	8 624 000
Netto finansinnt./utg.	-9 142 769	-9 569 000	-9 969 000	-11 388 000
Til dekning av tidligare regnsk.m. meirforbruk	4 649 952	0	0	0
Til bundne avsetninger	10 886 037	20 000	20 000	4 000
Bruk av ubundne avsetjingar	4 988 983	0	0	475 000
Bruk av bundne avsetjingarr	1 424 952	636 000	636 000	1 913 000
Netto avsetjingar	-9 122 054	616 000	616 000	2 384 000
Overført til investeringsrekneskapen	0	0	0	0
Til fordeling drift	263 853 425	282 678 000	283 198 000	297 744 000
Sum fordelt til drift (frå skjema 1B)	260 596 770	279 078 856	279 327 856	294 377 295
Rekneskapsmessig meir/mindreforbruk	3 256 655	3 599 144	3 870 144	3 366 705

største positive utslaga, i den forstand at vi får ekstra midlar, er knytt til tal psykisk utviklingshemma over 16 år, tal born i aldersgruppa 6-15 år og tal personar i aldersgruppa 80-89 år. Trekk i utgiftsutjamninga kjem først og fremst som følgje av tal innbyggjarar med høgare utdanning, tal flyktningar utan integreringstilskot og det såkalla «dødelighetskriteriet». Skjønstilskot frå Fylkesmannen er gitt med 3,7 mill. for 2017, som er ein auke frå 2016. Dette syner at fylkesmannen har forståing for Radøy kommune sin økonomiske situasjon.

Skatteinntekter

I framlegget til statsbudsjett er det rekna med ein nominell skatteauke for kommunane frå 2016 til 2017 med 2,3%. Det er lagt opp til at skatteøyret vert 11,8%, uendra frå 2016. Endeleg sats vert først fastsett ved handsaming i

Stortinget, og rådmannen legg til grunn at Radøy kommune følgjer satsane som vert vedtekne av Stortinget for 2017. Skatteinngangen er alltid usikker, men sidan Radøy kommune har skatteinngang under 90% av landsgjennomsnittet, får lokal endring i skatteinngangen lite å seia for inntekta vår. Til gjengjeld vil endring i skatteinngangen på landsplan ha sterk innverknad. Dette skuldast ordninga med inntektsutjamning. Inntektsutjamninga blir i rekneskap og budsjett ført som ein del av rammetilskotet. Pårekna pris- og lønsvekst er sett til 2,5%. I framlegget til statsbudsjett er det lagt til grunn at Radøy kommune sine inntekter aukar med 1,9% neste år. I realiteten er dette ein nedgang i dei frie inntektene. Tek ein omsyn til ekstra skjønstilskot og auka eigedomsskatt, kan det likevel bli ein forsiktig realauke i frie inntekter i 2017.

I framlegget til statsbudsjett går det fram at auka frie inntekter er tenkt å dekkja auka ressursinnsats på følgjande område:

- Endring i folkemengd og alderssamansetjing
- Auka pensjonskostnader
- Auka sasting innan rusomsorg
- Tidleg innsats i skulen
- Auka sasting på helsestasjon og skulehelseteneste
- Opptappingsplan for rehabilitering og habilitering

Midlane er ikkje øyremerka, og det er kommunestyret som prioriterer bruken av dei samla frie inntektene.

I 2017 får Radøy kommune eit **ekstra tilskot til vedlikehald av kommunale bygg og anlegg** på kr 911.000. Midlane kan berre nyttast til kjøp av tenester frå private verksemder. I budsjettet er midlane fordelt på dei ulike sektorane. Det er samla sett av om lag 1,7 mill til vedlikehaldstiltak i 2017, utanom veg, vatn, avlaup og Radøyhallen.

Eigedomsskatten vert føreslegen vidareført med 7 promille som hovudsats, men med 3 promille på bustader og ubygde grunnstykke. Auke i sum eigedomsskatt samanlikna med 2016 skriv seg i hovudsak frå pårekna eigedomsskatt av 420kV høgspenninga Kollsnes - Mongstad, som skal vera tilnærma ferdigstilt ved årsskiftet 2016/17.

Rammetilskot og skatt (tal i heile tusen)	2015	2016	2017
Innbyggjartilskot (lik sum pr innbyggjar i heile landet)	112.191	114.384	118.622
Utgiftsutjamning	19.924	16.951	15.484
Overgangsordningar	440	1.016	623
Saker med særskilt fordeling	437	723	1.214
Ordinært skjøn	3.200	3.600	3.700
Inntektsutjamning	10.105	10.849	23.757
Skatteinngang	113.588	122.257	115.272
Særskilt samanslåingstilskot			3.300
Sum rammetilskot og skatt	259.900	269.800	282.012

Integreringstilskotet aukar noko som følgje av nye flyktningar som har kome i 2016 og 15 nye flyktningar i 2017.

Renteinntekter og utbytte er sett til kr 3,7 mill. Aksjeutbyttet i BKK er sett til kr 2.960.000 i samsvar med notat frå styret i BKK. I dette notatet vert det også lagt til grunn at dette blir nivået på utbytte i åra som kjem. Renteinntekter av bankinnskot er sett til kr 400.000. Renter på innskot er knytt til 3 månaders NIBOR, som er rentenivået mellom bankane i Noreg. Nivået på 3 mnd NIBOR har stige noko sidan april 2016, og ligg pr 28.10.2016 på omlag 1,10%.

Renteutgifter er estimert til ca 6,6 mill i 2017. Kommunen har fastrenteavtale på tre lån i Kommunalbanken, bundne til 2,49 % fram til 2019. Denne rentebindinga vart gjort i august 2014, og på dette tidspunktet vurderte rådmannen det som rett å gå inn for binding i fem år, for å sikra føreseieleg rente på ein del av lånemassen.

Vidare har kommunen fastrente på nokre lån i Husbanken, bundne til 2,1% fram til november 2017. For dei resterande låna har vi flytande rente. Den flytande renta i Kommunalbanken er for tida (oktober 2016) 1,81%.

Mykje tyder på at rentenivået vert liggjande ganske flatt i i ein lengre periode, sjå Noregs bank si rentevifte i diagrammet nedanfor. Rådmannen har difor valt å setja rentenivået i 2017 til 1,85% på lån med flytande rente.

Avdragskostnaden er sett til 8,6 mill i 2016. Kommunen er pålagt å betala avdrag kvart år, og det er fastsett retningliner for å rekna ut minsteavdrag,

der ein legg til grunn vekt gjennomsnitt basert på avskrivningstida til dei ulike anleggsmidlane. Fylkesmannen legg til grunn at avdraga bør vera 3,5% av lånegjelda kvart år, og budsjetterte avdrag er om lag i samsvar med dette.

Brutto lånegjeld, inkl. lån til vidare utlån, vil pr 1.1.2017 vera ca kr 273 mill. Med planlagde låneopptak og avdrag i 2017, vil lånegjelda auka til ca 324 mill ved utgangen av 2017.

Radøy kommune har ei lånegjeld som er lågare enn mange andre kommunar, men likevel er gjelda høg i absolutte tal. Radøy kommune har lågare skatteinngang og høgare utgifter enn gjennomsnittskommunen, og må difor ha lågare gjeldsgrad.

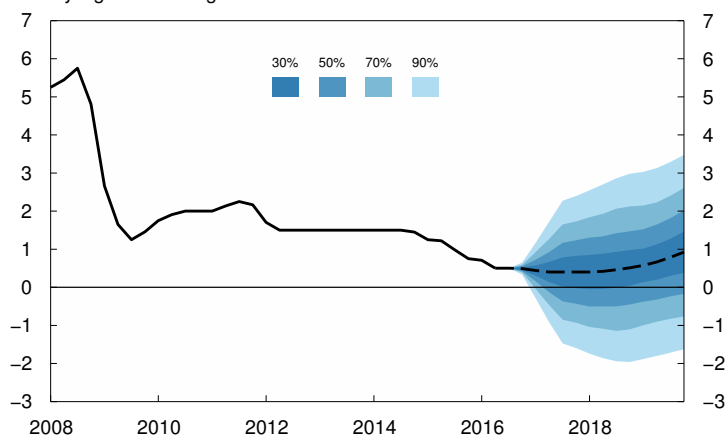
Eit mykje nytta samanlikningstal for å vurdere gjeldsnivået er netto lånegjeld i prosent av sum brutto driftsinntekter. Rådmannen ser at det må gjerast ein del viktig investeringar i åra som kjem,

og dette vil føra til etter måten sterk auke av lånegjelda. Ved utgangen av 2015 var netto lånegjeld om lag 55,7% av samla driftsinntekter. Ved utgangen av 2016 aukar lånegjelda til 67% og i 2017 til om lag 76%. Vi vil då koma om lag på nivå med kommunegruppe 10.

Bruk av fond er knytt til sjølvkostområda vatn, avløp og slam. I tillegg er nærings- og infrastrukturfondet føresett nytta til Industriutvikling Vest kr 125.000, utvikling av næringsplan kr 250.000 og tettstadutvikling Manger kr 100.000. Vidare er det føresett bruk av bundne fondsmidlar knytt til ruskoordinatør, kr 400.000.

Pensjonskostnaden er venta å auka moderat i 2017, men premieavviket blir stort, ca 10 mill. Det betyr at Radøy kommune betalar inn langt meir premie enn det som vert kostnadsført i 2017. Det akkumulerte premieavviket vil såleis auka monaleg.

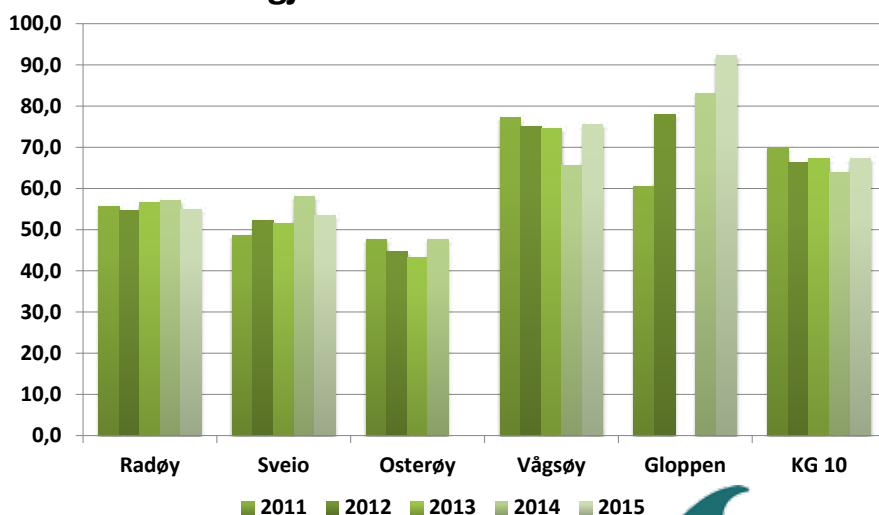
Figur 2.4a Anslag på styringsrenten i referansebanen med sannsynlighetsfordeling.¹⁾ Prosent. 1. kv. 2008 – 4. kv. 2019²⁾

¹⁾ Usikkerhetsviftene er basert på historiske erfaringer og stokastiske simuleringer fra vår makroøkonomiske hovedmodell, NEMO. Usikkerhetsviften for styringsrenten tar ikke hensyn til at det eksisterer en nedre grense for renten.

²⁾ Anslag for 3. kv. 2016 – 4. kv. 2019 (stiplet).
Kilde: Norges Bank

Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter

Kostra-tal

I budsjettdokumentet vert det presentert Kostra-tal frå 2011 til 2015. Samanlikningskommunane er Sveio, Osterøy, Vågsøy og Gloppen. Dette er kommunar som liknar på Radøy. Kommunane er valde ut i samråd med fylkesmannen. Radøy er no i KOSTRA-gruppe 10, dvs mellomstore kommunar med 5.000 - 19.999 innbyggjarar, med låge frie disponible inntekter og middels bundne kostnader, slik Statistisk Sentralbyrå har definert det.

Budsjettskjema 1B 2017	2015	Budsjett 2016 vedteke	Budsjett 2016 regulert	Budsjett 2017
Stab og politisk	15 287 533	18 119 849	18 119 849	20 032 075
Oppvekst	105 563 088	107 779 821	106 031 821	113 285 399
Helse og omsorg	116 214 657	125 757 318	125 069 318	128 279 668
Drift og forvaltning	23 531 492	27 421 868	30 106 868	32 780 153
SUM	260 596 770	279 078 856	279 327 856	294 377 295

Stab og politisk

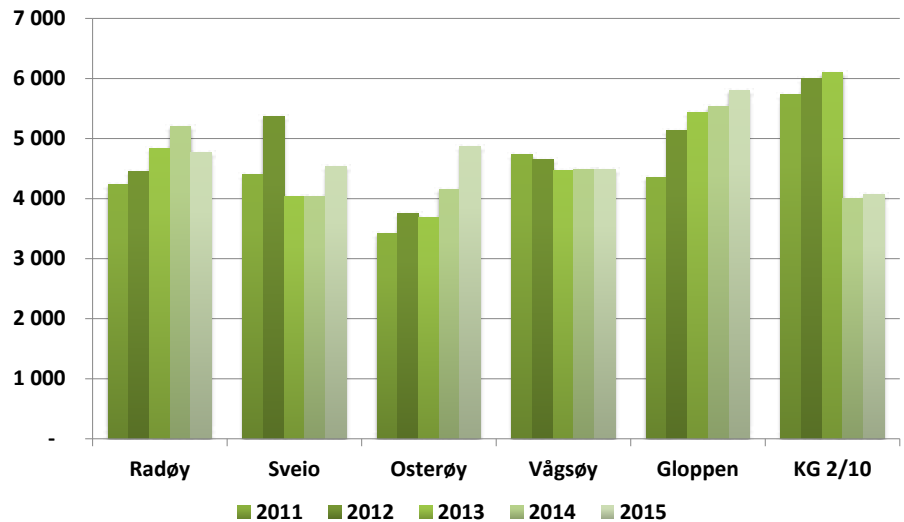
Stab og politisk femner om ordførar og andre politiske organ, revisjon, rådmannen og staben hans. I tillegg kjem felles landbrukskontor, Nordhordland digitalt, tillitsvalde og ein del felles kostnader, som IKT Nh, datakommunikasjon, lisensar, kontingentar og forsikring.

Kostnadene til «politisk» går noko opp samanlikna med 2016, dette skuldast at 2017 er eit valår.

Ressursbruken i rådmannsstab er i all hovudsak uendra samanlikna med 2016, bortsett frå ordinær lønsvekst. Felles landbrukskontor og Nordhordland Digitalt er interkommunale tiltak. Det er ikkje lagt opp til vesentleg endring av aktiviteten her i 2017.

Forsikringspremie knytt til personar og ansvar vert kostnadsført sentralt, bygningar og bilar på aktuelle tenesteområde. Forsikringane er ute på anbod no i haust, og det er difor litt uvisse knytt til prisutviklinga. Truleg vert det berre mindre endringar i premiane for 2017.

Kostnader til administrasjon pr innb

Diagrammet ovanfor syner kostnadene til administrasjon i kvar av samanlikningskommunane. Tala er henta frå KOSTRA-rapporteringa for 2015. Kommunane har ikkje nødvendigvis heilt same praksis på kva kostnader som vert ført som administrasjon. Osterøy er noko større enn dei andre kommunane, og større kommunar har som hovudregel lågare høvesvis del administrasjon enn mindre kommunar. For åra 2011-13 er kommunegruppa 02, frå 2014 er kommunegruppa 10. Dette «forklarar fallet» i administrasjonskostnad frå 2013 til 2014 for kommunegruppa.

Interkommunale samarbeidstiltak

Namn	Deltakarar	Del Radøy	R 2015	B 2016	B 2017
Nordhordland IKT drift	9	11,2 %	2 358 498	2 450 000	2 496 000
IKT strategi	9	11,2 %	441 422	710 000	750 000
Nordhordland legevakt	9	12,0 %	2 441 444	2 355 000	2 600 000
Senger for øyeblikkeleg hjelp	9	12,0 %	678 793	1 267 440	1 426 000
Nordhordland revisjon IKS	7	19,9 %	722 748	741 000	763 000
Nordhordland kemnerkontor	5	14,2 %	631 762	894 000	911 000
Nordhordland Utviklingsselskap IKS	9	11,7 %	406 451	414 000	440 000
Sekretariatsfunksjon kontrollutvalet	8	12,48 %	79 333	81 000	86 000
Brannførebyggjande samarbeid	9	14,0 %	407 013	466 000	478 000
Distriktsveterinærteneste	3	37,0 %	128 210	185 000	186 000
Interkommunalt kritesenter	19	1,48 %	224 257	230 000	236 000
Teknisk - hygienisk ingeniør	7	14,0 %	121 516	118 000	122 000
Business Region Bergen	9	0,41 %	50 140	51 000	36 000
Kompetanseprosjekt Nordhordland	9	11,3 %	40 644	41 000	44 000
Biosfæreprosjekt Nordhordland	9	11,4 %	50 852	51 000	55 000
Brannvarslingssentral, Bergen (110)	28		201 548	207 000	204 000
Interkommunalt arkiv	31	2,85 %	88 540	116 000	130 000
Bergen og omland friluftsråd	15		79 683	80 000	82 000
Interkom. utval mot akuttførenging (IUA)	26		49 790	50 000	52 000
Innkjøpssamarbeid Bergen kommune	15	Fast avg	91 350	94 000	116 000
Syns og audiopedagogiske tenester			94 812	102 000	102 000

Oppvekst

Fellestenester oppvekst

I denne ramma vert det mellom anna ført utgifter på elevar frå Radøy som går på private skular i andre kommunar, der nokre og har trong for omfattande spesialpedagogiske tiltak. Totalkostnaden for desse borna er nok ikkje høgare enn om dei hadde gått på skule i eigen kommune, men kostnaden hadde då vore ført på den einskilde skule og ikkje på ein sentral post. Vi finn i denne ramma og utgifter til såkalla gjesteelevar, ei gruppe det ofte er knytta barnevernsvedtak til. Dei siste åra har det vore fleire born, med dyrare tiltak for enn tidlegare i denne gruppa. Prognosane for 2017 viser ei vidareføring av desse kostnadane på same nivå som i 2016.

Ungdomsordinator ligg og inne under ansvarsområdet fellestenester oppvekst. Dette er ei stilling som det er knytta store og viktige oppgåver til i det førebyggjande ungdomsarbeidet til kommunen. I budsjettet for 2017 har ein vidareført drifta for denne stillinga og dette arbeidet i det omfanget ein har pr i dag.

Styrkingstiltak barnehage. Dette er ein post der kostnadane har variert ein del dei siste åra. Her finn vi mellom anna kostnadar til barnehageplassar for born som går i barnehage i annan kommune enn heimkommunen, samt kostnader til særskilde behov nokre av desse borna har. Dette kan til dels samanliknast med born som går på private skular, i og med at desse utgiftene ikkje direkte kan sparast inn dersom borna hadde gått i ein av våre eigne barnehagar. Kostnadane hadde då vore fordelt på dei aktuelle barnehagane borna hadde gått i, og ikkje på ein sentral ført post. Det er alltid

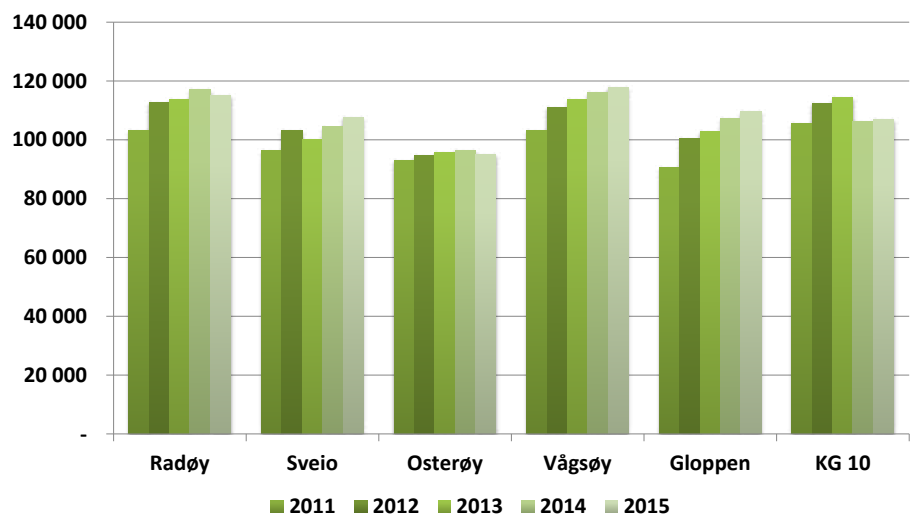
noko uvisse knytt til kostnadane til på dette området.

Det er i budsjettet auka utgifter på heile ansvarsområdet med totalt 1,7 mill i forhold til 2016. Denne auken er mellom anna knytta til oppretting av privat familiebarnehage på Grindheim, der kommunen betaler ut tilskot pr born som går i barnehagen.

Resten av auken på dette ansvarsområdet er knytta til spesialpedagogiske styrkingstiltak i barnehagane. Omfanget av dette har auka dei seinare åra, og ein ser stadig fleire born med vedtak om

nane mellom anna skal nyttast til meir fleksible barnehageopptak. I Radøy har vi allereie stort sett fulle barnehagar, fordi vi har vore fleksible og teke opp born utan rett til plass både ved hovudopptaket og elles gjennom året. I praksis får dei fleste som søker plass etter kvart dei søker, men berre dersom det ikkje fører til auke i avdelingar og/eller personell. Eit fullt ut gjennomført kontinuerleg opptak vil føra til krav om styrka bemanning, særleg vil dette gjelda pedagogar. I mange barnehagar/avdelingar vil manglande plass i form av leikeareal vera det største hinderet.

Netto utgifter skulesektor pr innb 6-15 år

spesialundervisning i barnehagane. I 2017 aukar kostnadane på dette området til nye og omfattande spes.ped tiltak knytta til barnehageborn med særskilde behov. Dersom dette på sikt kan føre til mindre spesialundervisning i skulane, vil dette heilt klart kunne definerast som tidleg innsats i tråd med La Linea. I statsbudsjettet er det lagt inn at auken i rammoverføringa til kommu-

Vaksenopplæring. Auken i omfang på dette området dei siste åra skuldast mellom anna retten til grunnskuleopplæring for alle innbyggjarar, inkludert framandspråklege. Medan retten tidlegare hovudsakleg var knytt til norskopplæring, har alle innbyggjarar i dag rett til opplæring tilsvarande norsk grunnskuleopplæring. Dette har samanheng med at ein må kunne dokumentere slik kompetanse for å kunne byrje på vidaregåande opplæring og utdanning. Mange framandspråklege har ikkje slik bakgrunn når dei kjem til landet, og får etter kompetansekartlegging tilbod om opplæring utifrå kva kartlegginga viser. Radøy bruker Lindås opplæringsssenter til denne tenesta, då dei har kompetanse på området og dei truleg gjev eit både betre og rimelegare tilbod enn det vi kan klare sjølv.

Barnehagane har hatt jamn vekst dei siste åra. I 2017 må barnehagane tilførast ytterlegare midlar for å oppretthalde driftsnivået. Dette gjeld hovudsakleg Prestmarka og Sæbø,

Elevtal pr skule, oppdatert pr oktober 2016

	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21
Austebygd skule	51	54	50	52	48	45
Hordabø skule	97	105	106	111	108	116
Manger skule	149	160	158	165	171	173
Sæbø skule	126	105	100	97	101	109
Radøy ungdomsskule	213	196	184	166	173	174
SUM	636	620	598	591	601	617

Elevtala syner kor mange elevar som går på kvar einskild skule. Tala er henta frå skulane si GSI-rapportering når det gjeld elevar som går på skulen (fødd 2010 eller før). Tala er såleis korrekte i høve til privatskular og internflytting for 2015-2017. Tala for dei som startar på skulen frå 2017 og utover er basert på tal i Folkeregisteret.

og skuldast at desse barnehagane har fått tilført for lite budsjettmidlar dei siste åra i forhold til den drifta dei har. Vi har i tillegg måtte opprette enda ei ny avdeling i Prestmarka inneverande barnehageår for å kunne gi tilbod om plass til alle som har rett til det. Dette har blitt løyst ved å leige større areal hjå Helse Bergen, som igjen har ført til auka kostnader til husleige og innreing. I 2015 vart det innført to nye nasjonale moderasjonsordningar for familiar med låg inntekt, som vil føre til mindre inntekt for barnehagane. Hvis maksprisen for barnehageplass i kommunen er høgare enn 6 prosent av den samla inntekta til familien, skal du ha redusert pris. Dette vart innført frå 1. mai 2015. Ordninga går ut på at ingen skal betale meir enn 6 prosent av inntekta si til barnehagen. I 2016 gjeld det for familiar som har samla inntekt som er lågare enn 486 500 kroner. Inntektsgrensa for 2017 er enda ikkje klar.

Den andre nasjonale ordninga som vart innført er gratis kjernetid for 3, 4 og 5 åringar. Frå 1. august 2016 har alle 3, 4 og 5-åringar, og born med utsett skulestart, som bur i familiar med låg inntekt rett til å få 20 timar gratis opphaldstid i barnehage per veke. Denne ordninga gjeld pr dag for familiar som har ei samla inntekt på mindre enn 417 000 kroner.

Rådmannen vurderer bemanninga og organiseringa i barnehagane slik at det er vanskeleg å gjennomføra innsparingar utan å koma i konflikt med krav til bemanning. Talet på avdelingar er tett knytt til barnetalet. Prestmarka er delt på tre lokalitetar, og ideelt burde desse vore samla. Ei slik samling vil ikkje redusera talet på avdelingar, men vil

Barnehagestatus pr 26.10.2016

Fødd	Austebygd	Bø	Prestmarka	Sæbø	Total	% Dekning
2015	0	9	22	5	36	55,38
2014	4	13	28	11	56	73,68
2013	8	7	26	15	56	87,50
2012	8	14	28	9	59	93,65
2011	1	15	21	10	47	94,00
I alt	21	58	124	50	253	

Ved Grindheim familiebarnehage er det registrert 8 born pr oktober 2016.

gjera det administrative arbeidet i barnehagen enklare, utan at dette gir noka direkte økonomisk innsparing. Ein har pr i dag ingen tilgjengelege lokale for ei slik samling på Manger. I eit langsiktig perspektiv må ein greie ut om bygging av ny barnehage på Manger må til for å løyse framtidige behov. Det bør og vurderast om det skal opprettast småbarnsavdeling på Austebygd, då dette er einaste barnehagen i kommunen som ikkje har småbarnsavdeling.

Skulestrukturen i Radøy har ikkje vore noko politisk tema dei siste åra. Det har vore brei semje om at 4 barneskular og ein ungdomsskule er ei god inndeling. I elevtalsprognosane for åra som kjem, varierer elevtalet på kvart klassetrinn mellom 54 og 70 elevar. Dette betyr at ein kvart år kunne hatt to eller tre klassar på kvart alderstrinn, men med gjeldande skulestruktur får vi fire eller til og med fem klassar. Her ligg ein betydeleg meirkostnad i høve til rammeoverføringa Radøy kommune får frå staten. Men det er inga enkel sak å gjera noko med dette. Radøy kommune har i mange år hatt ein eigen modell for tildeling av ressursar til skulane, utifrå ein totalpott. Modellen er basert på elevtal, og funge-

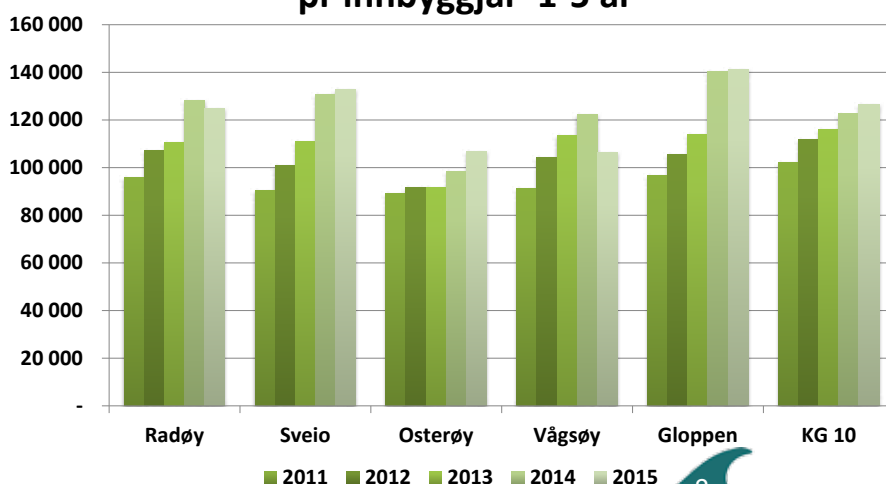
rer stort sett slik at auka elevtal gir auka tildeling til den einskilde skule, men også slik at minkande elevtal reduserer tildelinga. I høve til den økonomiske realiteten vi har stått ovanfor dei siste åra, måtte ein i 2014 justera modellen og tildelingskriteria for å kunna redusera løyvingane til skulen med ca 100 rammetimar, tilsvarande ca 4 lærarstillingar. Frå og med 2016 har staten si ekstra satsing på tidleg innsats ført til at barneskulane har fått auka si ramme med tilsaman ca 1 lærarstilling. Resten av budsjettauken for skulane er hovudsakleg knytt til auke i spes.ped tiltak for elevar med særskilde behov og teiknspråkopplæring. I tillegg ser vi ein auke i skysskostnader. På grunn av den stramme økonomien dei seinare åra har det vore lite rom for skulane til å fornye og erstatte utslitne og utdaterte læreverv for elevane.

Når det gjeld ungdomsskulen er budsjettreduksjonen frå 2016 – 2017 relatert til lågare elevtal på årets 8. trinn, slik at ein på dette trinnet berre har to klassar mot normalt tre. Totalt er det dermed åtte klassar på ungdomsskulen, medan det vanlege er ni.

PPT har ei fast bemanning på tre tilsette. I delar av 2016 har psykologstillinga hjå PPT stått vakant. Budsjettauken frå 2016 til 2017 skuldast at ein tidlegare år har ført 40% av ei av stillingane på felles-tenester oppvekst, medan ein for 2017 budsjetterer personalkostnedane for alle tre stillingane på ansvarsområdet PPT.

Radøy musikk- og kulturskule er lagt inn med same driftsnivå og omfang som i 2016. Musikk- og kulturskulen er ein viktig del av kultursatsinga til kommunen, og gjev gode tilbod til mange born og unge i kommunen.

Netto driftsutgifter barnehage pr innbyggjar 1-5 år

Helse og omsorg

For å sikra gode, heilskaplege og framtidretta tenester innan helse- og omsorgssektoren, er det naudsynt med eit høgt fokus på planarbeid i 2017. Arbeidet med ein overordna Kommunedelplan innan helse- og omsorg skal difor starta. Ei framtidretta omsorgsteneste krev også at kompetaneheving og -tiltak innan velferdsteknologi vert prioritert. Rådmannen vil difor setja i verk eit prosjekt innan velferdsteknologi i 2017. Kommunen skal vidare ha eit særskilt fokus på bustadforvaltning og bustadsosialt arbeid i løpet av året. Arbeidet skal munna ut i ein Bustadsosial handlingsplan. Personar med låg buevne har behov for krisebustadar for tidsavgrensa periodar. Av erfaring ser ein at framleige frå private høver dårleg for denne målgruppa, det er difor lagt inn kjøp av mindre leilegheiter til denne gruppa i investeringsbudsjettet.

Sett opp mot framtidige demografiske endringar, er det særskilt viktig å rekruttera og behalda helse- og omsorgspersonell framover.

Vi ser at pasientar frå sjukehusa blir skrivne ut tidlegare til kommunane, anten til Heimetenesta eller Velferdssenteret. Frå 2017 er også Psykisk helse og rusomsorg ein del av samhandlingsreforma, dette gjer at kommunen får auka ansvar for utskrivingsklare pasientar innan dette fagfeltet. Regjeringa har ein opptrappingsplan på rusfeltet, og Radøy kommune fekk tildelt midlar til ruskoordinator i 2016. Dette vart ikkje nytta, men er søkt overført til 2017. Radøy kommune tilset ruskoordinator på nyåret, føresett at overføring av midlar vert godkjent av Fylkesmannen. Dette er eit viktig tiltak både med tanke på lovpålagte helsetenester og i eit førebyggingsperspektiv. Det er gitt auka rammes til **NAV Sosial**.

Ein ser m.a. at auken i stønad til livsopphald i 2015 har halde fram i 2016. Flyktningar, rusomsorg, gjeldsrådgjeving og sosialførebygging vil verta satsingsområde i 2017.

Kommunestyret har vedteke å ta i mot nye flyktningar i 2016/2017. Desse utløyser auka tilskot, men også auka kostnader og ressursar for å skaffa bustad, gje utdanning og få til inkludering. Ut frå signal hjå UDI, er det usikkert kva tal flyktningar som vert busett i 2017, men det er budsjettert med 15 nye, eksklusiv familiegjenforening.

Legetenesta består av fleire element; kommuneoverlege, tilsynslegeordning ved institusjonane, legesenteret og den interkommunale legevakta. Gode legetenester er svært viktig for ei heilskapleg, kompetent primærhelseteneste, og ein viktig bidragsytar for å unngå unødig innlegging i spesialisthelsetenesta.

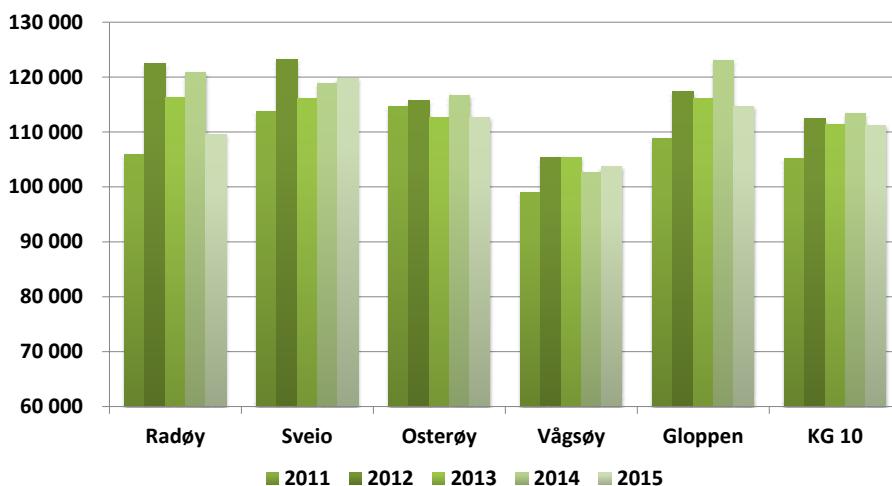
Helsestasjonen og skulehelsetenesta har ei viktig helsefremjande og førebyggjande rolle i kommunen si helseteneste til born og unge. Vi tek del i eit interkommunalt samarbeid om helsestasjon for ungdom. Denne ligg i Knarvik. Ein ser at fødande kvinner vert skrivne ut tidlegare frå sjukehus, dette er noko som vert drøfta på overordna nivå med spesialisthelsetenesta. Kommunen si Jordmor er føreslege auka til 40% stilling frå 2017. Tal fødande ligg jamt på om lag 60 fødsalar i året. Helsestasjon og Jordmor samarbeider godt kring nyfødde og deira familiar. Helsestasjonen er det som vert kalla ammekyndig, og dette er eit viktig satsingsområde.

Fysioterapitenesta driv svært nøkternt økonomisk, og skal halda fram med tenesteyting i grupper der det let seg gjere.

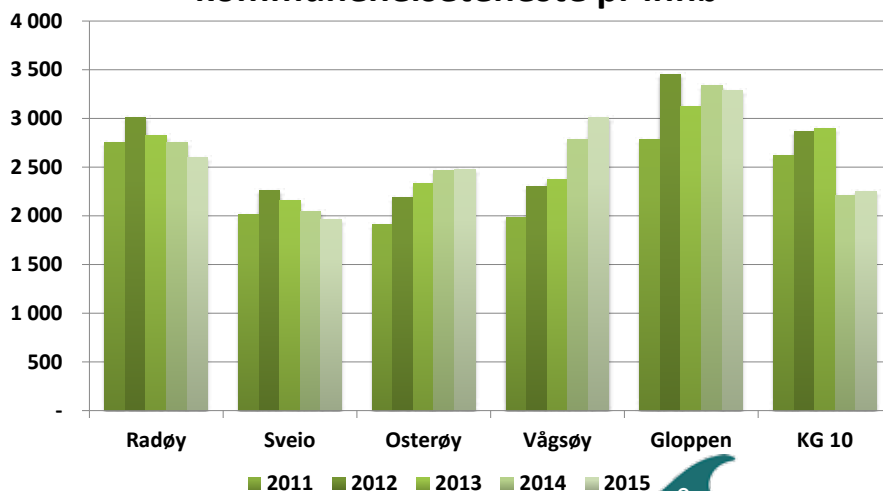
Nordhordland legevakt med «øyeblikkelig hjelp», såkalla ØH-senger for somatisk sjuke, yter gode tenester. Det interkommunale samarbeidet skal utviklast vidare, med ØH-tilbod innan psykisk helse og rusomsorg. Nordhordlandsregionen har fått prosjektmidlar til dette, og utreiing av tenestetilbod er under arbeid.

Velferdssenteret tek i mot ei rekke korttidspasientar, majoriteten utskrivne frå spesialisthelsetenesta. Ved at pasientane vert skrivne tidlegare ut, så stiller det høge krav til kompetanse

Netto driftsutg. pleie- og omsorgstenester
pr innb. over 67 år

Netto driftsutgifter
kommunehelseteneste pr innb

og oppfølging innan tenesteområdet. I motsetjing til 2015, har kapasiteten i institusjonen vore god i 2016. Det er vanskeleg å føresjå korleis kapasiteten vil bli i 2017, men det er budsjettert ut frå det nivået som har vore i 2016. Det er ikkje tal ledige sjukeheimplassar som styrer forvaltninga, men individet sitt behov for sjukeheimplass. Kommunen skal utarbeida lokal forskrift for tildeling av sjukeheimplass jfr. Prop. 99 L (2015-2016) og Innst.372 L (2015-2016) i løpet av 2017. Det vart etablert trålaust nett på Velferdssenteret og i dei bemanna omsorgsbustadane i 2016, blant anna for å leggje til rette for velferdsteknologi. I løpet av 2017 vil det bli starta pårørandskule for pårørende til personar med demenssjukdom, både heimebuande og bebuarar på institusjon.

Heimetenesta yter praktisk bistand og heimesjukepleie til heimebuande, medrekna dei som bur i bemanna omsorgsbustader. Ei effekt av samhandlingsreforma er at fleire pasientar vert ført tidlegare tilbake frå spesialisthelsetenesta til kommunane. Dei sjukaste er innom Velferdssenteret, men ein stor del reiser direkte heim, med tenester frå Heimetenesta. Ein ser vidare at fleire av dei som reiser rett heim har eit komplekst sjukdomsbilete og stort hjelpebehov, noko som fører til auke i tal heimebesøk og utgreiingar. Vi ser ein auka tendens til at innbyggjarane ynskjer å bu lengst mogleg i eigen heim. Dagaktivitetstilbodet er også ein del av Heimetenesta. Som ein del av Helsedirektoratet si satsing, motteke vi midlar til dagtilbod for personar med demenssjukdom.

OMSUT «teneste for omsorg og utvikling» yter tenester til menneske med særskilte behov. Radøy kommune har heile 77% høgare del personar med utviklingshemming enn landssnittet, noko som gjer at omfanget er stort. Ein ser eit auka behov for bustad for personar med særskilte behov. I løpet av ein 3-4 årsperiode vil 4 nye personar ha behov for bustad. Det er lagt inn midlar i investeringsbudsjettet til dette føremålet. For nokre av tenestemottakarane er det teke i bruk medlevarturnus for å skapa stabilitet for tenestemottakar, og rekruttera høg kompetanse. Nokre av tenestemottakarane i OMSUT er under refusjonsordning for særleg ressurskrevjande brukarar. Det er ikkje budsjettert med auke i tenes-

teomfang i 2017. OMSUT driv også Radøy arbeidssenter, med dagaktivitet for personar med særskilte behov.

Kostnadene i **Barnevernet** har gått ned dei siste åra, som følgje av betre oversyn, kvalitetssikring av tenestene, god styring og målretta tiltak. Arbeid med auka fokus på førebygging held fram i 2017.

Psykisk helse yter tenester til menneske med psykiske lidingar. Gjennom informasjon, støttesamtalar, hjelp og samhandling, skal tenesta bidra til betra livskvalitet. Kommunepsykolog arbeider spesielt opp mot barn og unge, og vi ser at behovet hjå dei under 18 år er aukande. Psykisk helse driv også eit aktivitetstilbod for personar med psykiske utfordringar. Ein ser auka utfordringar knytt til rusproblematikk, og behovet for ein ruskoordinator er svært tydeleg, både med tanke på helse- og omsorgstilbod i kommunen,

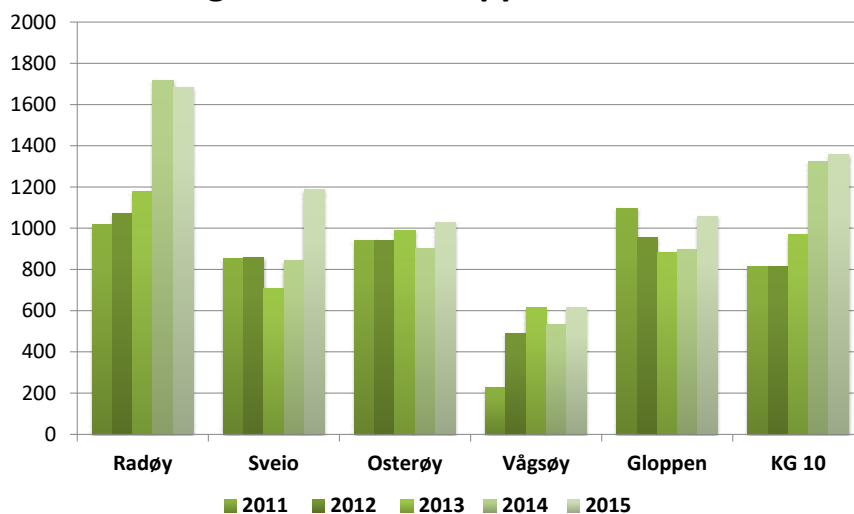
samarbeid opp mot spesialisthelsetenesta og førebygging.

Radøy interkommunale busenter (RIB) vart etablert i 2008 og yter heildøgns helse- og omsorgstenester til personar med behov for eit høgkompetent tenestetilbod i eit langtidsperspektiv. Eininga er eit interkommunalt busenter, med samarbeidskommunane Vik og Bergen. I tillegg kjøper to andre kommunar kvar sin plass. Totalt har RIB 9 hyblar, Radøy kommune disponerer 4 av desse plassane.

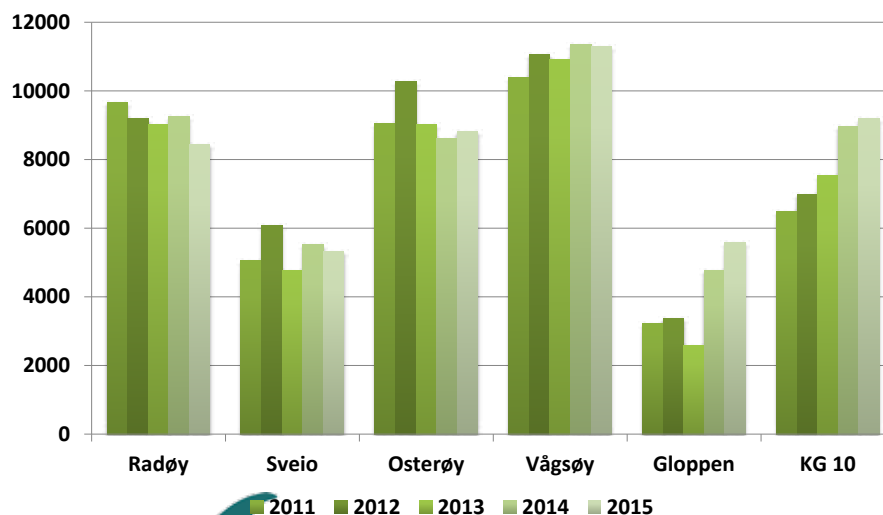
Radøy Matsørvis produserer og sel mat til heimebuande og personar som bur på Velferdssenteret. Eininga driftar med godt økonomisk resultat kvart år.

Folkhelsearbeidet er godt forankra på alle nivå i organisasjonen. Gjennom tilsyn har Fylkesmannen funne at måten Radøy tenkjer folkehelse, er innafør dei føringar som ligg til grunn.

Netto utg stønad til livsopphald pr innb 20-66 år

Barnevern - netto driftsutg. pr barn aldersgr. 0 - 16 år

Drift og forvaltning

Teknisk drift har ansvar for VA-området, samt å drifte og vedlikehalde bygg og anlegg, vegar og grøntareal i kommunen. Veksten i budsjettet for Teknisk drift er i all hovudsak resultat av ei tilpassing til dei reelle driftskostnadene ved å vidareføre tenestene på 2016-nivå.

For **Radøyhallen** er det gjort mindre driftsmessige endringar som rådmannen vurderer som viktige tiltak i eit folkehelseperspektiv. Opningstida for sømjhallen er utvida med ein månad, samstundes som det pågår ei prøveordning med gratis bading for alle 1. klassingar. I tråd med faglege tilrådingar er også solariet tatt ut av drifta i hallen. Radøyhallen er nærare 30 år gamal, og vedlikehaldsposten er auka opp for å møte behovet for halde hall og anlegg i stand. Ein veldriven og velhalden symje- og idrettshall er eit viktig tiltak for å leggje til rette for fysisk aktivitet i kommunen. Med unntak av **Prestegarden**, der det i budsjettet er løyvd kr 50 000 til oppgradering av inventar, er det samla sett berre lagt opp til mindre budsjettmessige justeringar for drift av dei kommunale bygga, t.d. som følgje av auke i straumutgifter og ulike avgifter.

Harmonisering av budsjett og faktisk driftsnivå forklarar også endring i budsjettet for **reinholdstenesta**. Dei siste par åra har det pågått ei omorganisering av reinholdstenesta som i større grad enn tidlegare synleggjer kostnadene til reinhold. Den siste endringa er omlegging til større grad av teamarbeid og reinhold på morgon/dagtid. Omorganiseringa har så langt vist seg som ei positiv omlegging, både med omsyn til styrking av arbeidsmiljø, redusert sjukefråvær og betre kvalitet i tenesta.

Det er i budsjettet lagt opp til ei styrking av drift og vedlikehald av **vassforsyninga** med ei stilling i 2017. Overskot på sjølvkostfondet gjer at styrkinga kan skje utan at det får konsekvensar for gebyrnivå. Reduksjon av vasslekkasjar gjennom systematisk lekkasjesøk og utbetring er døme på tiltak som kan bidra til reduserte driftskostnader, og samstundes styrke vasskvalitet og leveringsstabilitet. Det er også lagt inn midlar til materiell i «dugnadsprosjekt» for framføring av

vatn i etablerte bygder, dersom det skulle bli aktuelt.

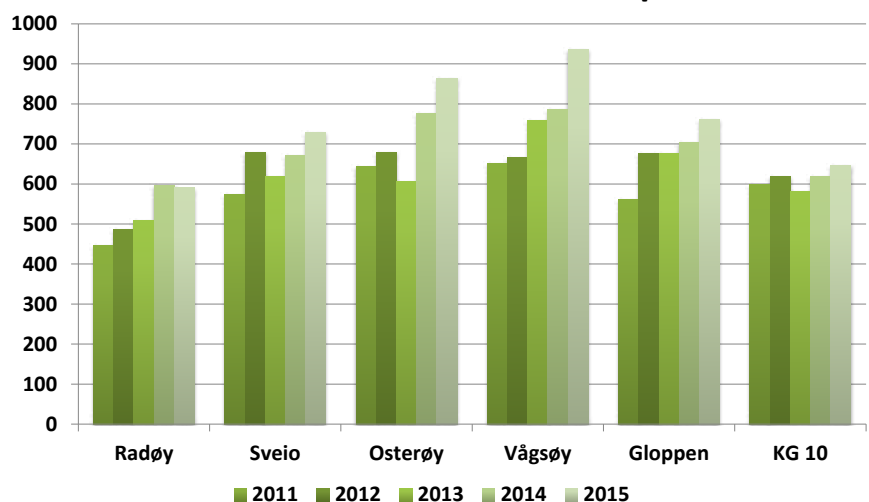
Rådmannen prioriterer å gjere eit løft på vedlikehald av veg i 2017, og styrkar vedlikehaldsposten med bruk av midlar frå den statlege tiltakspakken for vedlikehald.

Materielsituasjonen i **brannvernet** er vesentleg betra dei siste åra, mellom anna ved kjøp av ny brannbil og ei systematisk utskifting av gammalt verneutstyr. Dette har vore naudsynt og viktig prioritering. Den største utfordringa for brannvernet i dag er å stette krava til formell kompetanse. Grunnkursutdanninga er lagt til Nord-Noreg og strekkjer seg over fleire veker. Dette er ei ordning som skapar både økonomiske og praktiske utfordringar for deltdsbrannvern som Radøy har. Det er

at eit interkommunalt samarbeid om ulovlighetsoppfølging kan bli realitet, og rådmannen vil kome tilbake med ei eiga sak, dersom dette vert aktuelt.

Auka driftskostnader knytt til overtaking av Bogatunet og Syltastova, samt auka avgift til Interkommunalt arkiv Hordaland (IKAH) som følgje av avlevering av arkivmateriale, er blant faktorane som forklarar veksten i budsjettet for **Kultur- og sørvistorget**. Det er også sett av midlar til utbetring av turstiar som i 2016 var ført på investeringsbudsjettet, den suksessfulle satsinga på «På tur i Radøy» vert vidareført og budsjettposten for kulturmidlar er styrka, i tråd med Kommunedelplanen for idrett, friluftsliv og nærmiljø (2016-2026). Arkiv er eit av tenesteområda som bør starte førebuingane til kommunesamanslåinga i løpet av året som

Netto kostnader til brannvern pr innb.

derfor gledeleg at det har kome signal om at det kan bli aktuelt å arrangere lokalt grunnkurs i Hordaland i løpet av kommande år. Om så skulle bli tilfelle vil rådmannen kome tilbake til dette med framlegg til budsjettjustering i ei eiga sak. Det er elles lagt opp til mindre tilpassingar i budsjettet.

Kapasitet på planområdet er viktig for kommunen i tida framover. Rådmannen styrker planressursen på **Teknisk forvaltning** ved at oppmålingsstillinga vert omdisponert og auka opp fom 2017. Oppfølging av ulovlige tiltak har av kapasitetsomsyn lagt på eit lågt nivå dei siste åra, og bør aukast i året som kjem. Det har kome signal om

kjem. Ettersom prosessen og fordeling av ressursar framleis er uklare, er det ikkje lagt opp til endringar i driftsbudsjettet på dette området. Rådmannen vil kome tilbake til saka så snart ein veit meir om omfang, prosess og kva midlar samanslåingsprosessen fører med seg.

Arbeidet med å førebu felles løn- og rekneskapskontor og innføring av nye VISMA-modular i organisasjonen er hovudprioritet for året som kjem. Det er ikkje lagt opp til driftsmessige endringar for **Løns- og rekneskaps-senteret**.

Det er lagt opp til ei auke i overføringa til **kyrkja** gjennom midlar til lønsvekst og kr 100 000 i statlege tilskotsmidlar

til vedlikehald. Den årlege løyvinga på kr 250 000 over investeringsbudsjettet vert oppretthalden.

Folkebiblioteka har fått eit stadig meir omfattande samfunnsoppdrag gjennom revisjon av Lov om folkebibliotek og andre nasjonale føringar. **Biblioteket** skal ikkje berre vere ein plass kor ein kan låne bøker, men også vere ein sosial møteplass og arena for offentlig meningsutveksling. Gjennom å starte ei prosess for å flytte biblioteket til ei meir sentral plassering i Manger sentrum, ønskjer rådmannen å leggje til rette for utvikling av bibliotek i tråd nasjonale føringar. Rådmannen vurderer også flytting av biblioteket som eit sentralt tiltak i tettstadsutviklinga på Manger. Det er framleis uklart kor og når ei slik flytting evt. kan skje, og rådmannen ønskjer å kome tilbake med ei eiga sak om biblioteket når føresetnadene er meir klarlagt.

Frivilligsentralen har ei viktig rolle i Radøysamfunnet, mellom anna gjennom middagskjøring til eldre i kommunen. Det er lagt opp til uendra driftsnivå i 2017, men endra finansieringsmodell gir en kostnadsvekst i budsjettssamanheng for Frivilligsentralen, fordi midlane frå staten frå neste år vert overført gjennom rammetilskotet til kommunen

Gebyrgrunnlag sjølvkostområde 2017	Vatn	Avløp	Feiing	Slamtømming	Totalt
Gebyrinntekter	6 288 576	2 339 574	759 718	1 167 931	10 556 670
Driftsinntekter	6 288 576	2 339 574	759 718	1 167 931	10 556 670
Direkte driftsutgifter	4 193 018	1 485 998	604 842	983 284	7 267 141
Avskrivningskostnad	1 574 573	562 223	13 000	0	2 149 796
Kalkulatorisk rente (1,60 %)	622 722	283 131	1 768	0	931 620
Indirekte driftsutgifter (netto)	1 098 331	265 791	133 436	171 188	1 668 746
Sjablonmessig indir. kap.kostnad (5%)	54 917	13 290	6 672	8 559	83 437
Driftskostnader	7 543 560	2 610 431	759 718	1 163 031	12 100 741
Resultat	-1 254 984	-270 857	-0	4 900	-1 544 071
Kostnadsdekning i %	83,4 %	89,6 %	100,0 %	100,4 %	87,2 %
Sjølvkostfond 01.01	3 093 099	2 154 347	0	0	5 247 446
- Bruk av sjølvkostfond	-1 254 984	-270 857	0	0	-1 548 970
+ Kalk. renteinn sjølvkostfond (1,60 %)	39 450	32 303	0	0	71 568
Sjølvkostfond 31.12 (inkl. rente)	1 877 565	1 915 793	0	0	3 770 044
Framførbart underskot 01.01	0	0	0	-25 792	-25 792
+ Inndekking av framførbart underskot	0	0	0	4 900	4 900
- Kalk, rentekostn. sjølvkostfond (1,60 %)	0	0	0	-373	-373
Framførbart underskot 31.12 (inkl. rente)	0	0	0	-21 266	-21 266
Gebyrinntekter	6 288 576	2 339 574	759 718	1 167 931	10 556 670
Gebyrgrunnlag	7 543 560	2 610 431	759 718	1 163 031	12 100 741
Finansiell dekningsgrad i %	83,4 %	89,6 %	100,0 %	100,4 %	87,2 %
Normalgebyr	Vatn	Avløp	Feiing	Slamtømming	Totalt
Normalgebyr eksklusiv mva.	2 482	2 466	424	998	6 372
Normalgebyr inklusiv mva.	3 103	3 083	530	1 248	7 965
Endring frå 2015	0,0 %	0,0 %	22,2 %	31,3 %	5,2 %
Endring frå 2016	0,0 %	0,0 %	11,0 %	18,8 %	3,3 %

Prisauke 2017

I statsbudsjettet er det lagt til grunn ein prisindikator på 2,5%. Rådmanen går inn for at dei fleste gebyra vert auka tilsvarande. Leigeprisane i Radøyhallen og fleirbrukshallen ved Sæbø skule blir ikkje endra i 2017. Gebyr for tekniske tenester, dvs byggesak, plan og oppmåling går fram av eige vedtak.

Husleiger i kommunale bustader vert regulert etter individuell avtale, i samsvar med husleigelova.

Eigenbetaling for helse- og omsorgstenester vert auka i samsvar med departementet sine til ei kvar tid gjeldande satsar. Nye satsar for 2017 vert vedtekne i desember 2016. For inntekter ut over 2G vert satsane auka med prisindikatoren, dvs 2,5%. Pris for tryggingssalarm har vore uendra i fleire år, og vert no auka med 2,5%. For mat, medrekna fullpensjon, vert prisane ikkje justert i 2017. Satsen for opphald på dagsenter vert auka med 2,5%.

Satsane for **musikk- og kulturskulen** vart sist auka frå 2014. Satsane for instrumental/vokalkurs vert auka med ca 3,95% frå 1.1.2017, medan prisen for sal av timar til lag vert uendra. Leigesatsane for bruk av **Radøyhallen, gymsalar på skulane** mv. vert ikkje justert. Det vert heller ikkje auke i leigesatsen for skytebanane.

Gebyra for **renovasjon og slam** vart fastsett i samsvar med vedtak i representantskapen i NGIR i møte 01.11.2016. For 2017 blir det ein reduksjon på gjennomsnittleg 1,1% i renovasjonsgebyret. Slamgebyret vert redusert med ca 2% frå NGIR, men sjølvkostrekneskapen vår syner at at slamgebyret for Radøy må aukast med ca 10% for full kostnadsdekning. Dette gir nytt gebyr kr 1.155 inkl mva.

Vass- og avløpsgebyr vert føreslege uendra i høve til 2016. Det er dei siste åra bygd opp sjølvkostsfond på VA-områda:

Sjølvkostfond vatn	3.357.164
Sjølvkostfond avløp	2.081.701
Sjølvkostfond slam	124.573

Sjølvkostkalkyler syner at kommunen har subsidiert **feiinga** i ei årrekke, og for å unngå subsidiering må feiegebyret aukast med 22% i 2017 til kr 530,- inkl mva. Sjå også kalkyleoppstilling på side 12.

Gebyrsatsar og eigenbetaling 2017

Alle gebyr er medrekna mva.

	2016	2017
Radøy kultur- og musikkskule		
Instrumentalkurs/vokalkurs	2.886,-	3.000,-
Aspirantkurs, musikkbarnehage, kunst/drama	2.886,-	3.000,-
Sal av timar til lag (pr time á 45 min.)	253,-	253,-
Søskenmoderasjon er 25%. Det vert betalt full pris for det dyraste kurset		

Barnehage

Foreldrebetaling i barnehage følgjer dei til ei kvar tid gjeldande maksimalsatsane fastsett av staten. For 2017 er det gjort framlegg om ein sats på kr 2.730 pr måned. Søskenmoderasjon er 30%, og evt 50% frå og med tredje barn.

Matpengar, pr måned, full plass	337,-	350,-
---------------------------------	-------	-------

SFO-satsane vert i 2017 fastsett i høve til gjeldane maksimalprisar for barnehage, fastsett av staten. Framlegg i statsbudsjettet er kr 2.730,-.

Over 15 t/veke		100%
Inntil 15 t/veke		84%
Inntil 10 t/veke		65%

Prisar for mat vert fastsett lokalt i kvart SFO.

Søskenmoderasjon er 30% evt 50% frå og med tredje barn.

Radøyhallen - lag og organisasjonar som høyrer heime i Radøy

Leige av idrettshall/symjehall (lag/org i Radøy)	260,-/time	260,-/time
--	------------	------------

Sæbø skule - fleirbrukshallen

Leige hall for org. i kommunen, born og unge	Gratis	Gratis
Leige hall for org. i kommunen, vaksne	127,-/time	127,-/time
Leige hall for organisasjonar utanfor kommunen	253,-/time	253,-/time

Reinhold kjem i tillegg dersom leigetakar ikkje ordnar dette sjølv

Gymsalar i skulane

Aktivitetar i privat regi og lag og organisasjonar utanfor kommunen	172,-/time	172,-/time
---	------------	------------

For utleige av Radøyhallen og skular fastset kommunestyret berre det generelle prisnivået. Detaljert prisoversyn vert utarbeidd av administrasjonen, og vert tilgjengeleg på sørvistorget og på kommunen sine heimesider.

Radøy kommunestyre skal godkjenne Radøy sokneråd sine vedtak om **festeavgifter for graver**. Avgiftene er vedtekne slik:

	2016	2017
Feste av grav pr år (inntil 60 år)	300	350
Feste av grav pr år (over 60 år)	600	700
Feste av særskilt grav (20 år)	6 000	7 000

Frå 2017 vert gebyr for lasting og lossing av gods på kommunale kaiar formelt teke inn i budsjettet. Slike gebyr er vanlege i mange kommunar, og framlegget til gebyrsats tilsvarar prisar ved andre hamner, men utan anløpsgebyr.

Gebyrsatsar og eigenbetaling 2017

Alle gebyr er medrekna mva.

Renovasjon	2016			2017		
	Rabatt/ tillegg	Utan heimekomp.	Med heimekomp.	Rabatt/ tillegg	Utan heimekomp.	Med heimekomp.
Restavfall kvar 4. veke, 140 liter	-400,-	3.320,-	2.850,-	- 400,-	3.280,-	2.780,-
Restavfall kvar 2. veke, 140 liter	-	3.720,-	3.220,-	-	3.680,-	3.180,-
Restavfall kvar 2. veke, 240 liter	+400,-	4.120,-	3.620,-	+ 400,-	4.080,-	3.580,-
Hytterrenovasjon		1.860,-			1.840,-	

Vatn- avløp- og slamgebyr	Inntil 90 m ²	Over 90m ²	Inntil 90 m ²	Over 90m ²
Årsgebyr vatn	2.090,-	3.920,-	2.090,-	3.920,-
Årsgebyr avløp	2.155,-	3.958,-	2.155,-	3.958,-
Årsgebyr vatn - Forsamlingshus med mindre bruksfrekvens		933,-		933,-
Vassforbruk etter målar (pr m ³)		15,51		15,51
Administrasjonsgebyr vassmålar		125,-		125,-
Gebyr for brønnfylling, i tillegg til pris pr m ³		400,-		400,-
Tilknytingsgebyr vatn		18.375,-		18.375,-
Årsgebyr avløp - Forsamlingshus med mindre bruksfrekvens		942,-		942,-
Avløp - forbruk etter målar (pr m ³)		15,41		15,41
Tilknytingsgebyr avløp		19.875,-		19.875,-
Slamgebyr		950,-		1.155,-

Feiing/branntilsynsgebyr	2016	2017
Feiing, timeoppdrag, minimum 2t	335,-/t	365,-/t

Gebyr for bruk av kommunale kaiar	
Anløpsavgift	0,-
Varer til jord/skogbruk, stein, grus, asfalt, sement og byggevarer, pris pr tonn	9,-
Andre varer, pr tonn	14,-

Eigenbetaling pleie og omsorg				
Tenester ut over primærtjeneste og vaktmeistertjenester		317,- pr time		325,-/time
Mat til heimebuande	Liten porsj. kr 63,-	Stor porsj. kr 72,-	Liten porsj. kr 63,-	Stor porsj. kr 72,-
- transport av mat		6,- pr porsjon		6,- pr porsjon
Opphald i dag/aktivitetssenter, inkl mat og transport		129,- pr dag		132,- pr dag
Tryggleiksalarm. (Pris gjeld berre ved bruk av eksisterande analog line til abonnent. For alarm med varsling via mobiltelefon gjeld eigne satsar)		294,- pr mnd		301,- pr mnd
Dagopphald i institusjon (kan bli endra etter vedtak i Helse- og omsorgsdepartementet)		80,- pr dag	IKKJE OPPDATERT MED SATSAR FOR 2017	80,- pr dag
Korttidsopphald i institusjon, inntil 60 døger pr år		150,- pr døger		150,- pr døger

Eigenbetaling praktisk bistand, herunder heimehjelp				
G-trinn	Timepris	Maks pr måned	Timepris	Maks pr måned
Inntil 2G (ikkje oppdatert pr 1.1.2017)	190,-	190,-	190,-	190,-
2-3G	191,-	841,-	196,-	862,-
3-4G	235,-	1.310,-	240,-	1.342,-
4-5G	295,-	1.774,-	302,-	1.818,-
Over 5G	408,-	2.138,-	418,-	2.191,-

Investering – skjema 2A og 2B

Rådmannen legg i 2017 opp til investeringar i anleggsmidlar på kr 80,9 mill, og kjøp av andelar i KLP kr 1.221.000,-. Det vert ikkje teke opp nye lån til vidare utlån i 2017, då kommunen har tilstrekkelege midlar på fond til å dekkja påreknna etterspurnad etter startlån i 2017.

Dette er eit omfattande investeringsbudsjett sett i høve til kommunen sin økonomiske situasjon. Rådmannen ser likevel at eit såpass høgt investeringsnivå må til for å møta ønskje og forventningar frå mange hald. Det aller meste av investeringane må finansierast gjennom låneopptak.

Ein del av investeringsprosjekta er i realiteten rebudsjettering av prosjekt som anten er utsett eller som kom i gong seint i 2016. Dette fører til at det vil stå att unyttta lånemidlar frå 2016 som kan nyttast i 2017. Rådmannen legg til grunn at det vil vera om lag 9,1 mill i unyttta lånemidlar ved årsskiftet. Det vert såleis trong for å ta opp nye lån i 2017 på 63,7 mill. i 2017.

Rådmannen rår kommunestyret til å ta opp nye lån til investering i anleggsmidlar med kr 63.700.000. Låneopptak skal gjerast i samsvar med gjeldande finansreglement for Radøy kommune.

Rådmannen gjer framlegg om å fortsetje **utskiftinga av bilar** brukt i kommunal teneste gjennom å løyve kr 500 000 til dette føremålet. Om lag 40 % av bilparken er meir enn 10 år gammal, og om lag 1/3 av bilane er i bruk i heimetenesta og vert nytta til mykje køyring. Dei siste åra har ein fått bytta ut to bilar årleg innafor denne budsjettposten.

Radøyhallen har vore i drift i snart 30 år. Det er gjort viktige oppgraderingar av anlegget dei seinare åra, mellom anna ny duk i bassenget og nytt golv i hallen. Det har vore eit uttrykt ønskje om å få på plass skiljevoggar i dusjane. Rådmannen rår til at det vert sett av kr 1 000 000 til ei **oppgradering av garderobar, inkludert etablering av skiljevoggar** i dusjane. Faktisk kostnad knytt til renovering av garderobar og dusj er uklar, fordi ein ikkje kjenner tilstanden på veggjar og tak. Dersom det viser seg at kostnadene vert høgare enn budsjettert, vil rådman-

nen kome tilbake med eiga sak. I tillegg er det i **prosjekt Radøyhallen oppgradering 2017** gjort framlegg om midlar til nye skiljevoggar i idrettshallen og ny «trappetilgang» til ventilasjonsanlegget på loftet.

Rådmannen rår til at den årlege overføringa til **kyrkja på kr 250 000** vert oppretthalden også i 2017. Kyrkja har spelt inn fleire investeringstiltak som t.d. namna minnelund og nytt reiskaps- hus på Manger. Med bakgrunn i dei store løyvingane til kyrkja i samband med oppretting av bygget i fjor, meiner rådmannen at kyrkja si finansiering av desse tiltaka må gjerast ved hjelp av andre midlar i 2017, utover dei 250 000 kr som vert løyvd av kommunen.

Det er på noverande tidspunkt uklart kor stor posten **1908045 IKT investering IKT NH** vert i 2017, men rådmannen rår til å løyve kr 400 000, som er same summen som i fjor.

Posten **1920001 Mindre investeringar** er ein viktig post for rådmannen til å kunne setje i verk mindre tiltak som ikkje er spesifisert i budsjettet for 2017. Rådmannen ønskjer til dømes å finansiere ladepunkt ved fleire av dei kommunale bygga. Det pågår utgreiingsarbeid av behov og kostnad som ikkje er avklart på noverande tidspunkt.

Arbeidet med **oppgradering av garderobar ved Manger skule (2130005)** vart starta opp i 2016. Det vert i budsjettframlegget frå rådmannen føreset at kr 2 500 000 vert kostnadsført i 2016, jf. avtale med entreprenør. Det betyr at oppgraderinga etter planen skal ferdigstillast i 2017, og det vert budsjettert kr 2 500 000 til dette arbeidet.

Det vert arbeidd med ulike ordningar for framtidig lokalisering og utvikling av **biblioteket** i Radøy kommune. Rådmannen vurderer å flytte biblioteket til eit eigna lokale i Manger sentrum. Å flytte biblioteket kan både styrke biblioteket som møteplass i tråd med sentrale føringar for biblioteka, frigjere areal til bruk for ungdomsskulen og vere eit viktig tiltak i tettstadsutviklinga på Manger. Framtidig lokalisering og etableringskostnader er svært usikker, men rådman-

nen rår til at det vert budsjettert med kr 1 000 000 til dette arbeidet.

Det pågår arbeid med å planlegge og prosjektere **ny barnehage på Bø (2712006)**. På bakgrunn av politiske signal om at ny barnehage må etablerast med utgangspunkt i dagens barnehagebygg, rår rådmannen til at det vert sett av kr 30 000 000 til dette føremålet.

Det vert sett av 500.000 til **utkjøp av bygg i Prestmarka barnehage**.

Det er sett av kr 500 000 til **prosjekt 3200100 Omsorgsteknologi** i rådmannen sitt framlegg til budsjett. Opp mot framtidige demografiske endringar i befolkninga, med auke i tal eldre og nedgang i arbeidsaktive, er det behov for nyskaping og innovativt arbeid i omsorgssektoren. Rådmannen tilrår difor å setta av midlar til å etablere eit prosjekt innan omsorgsteknologi, med fokus på metodeutvikling, innovasjon- og kompetansearbeid og bruk av velferdsteknologi.

Rådmannen gjer framlegg om at det vert løyvd kr 1 000 000 til **oppgradering av Velferdssenteret**, for å setja i verk tiltak i samsvar med tilstandsrapporten som ligg føre.

Arbeidet med turveg på Manger heldt fram, og det er klart for trinn II av utbygginga i 2017. Rådmannen rår til at det vert sett av kr 2 000 000 til arbeid med turvegar- og turstiar i budsjettet. Gjennom **prosjekt 4800103 turveg/ lysløype Manger** ønskjer rådmannen at også mindre prosjekt knytt til Nesvatnet vert gjennomført. I Klesvika har kommunen fått tilbod frå Austrheim vidaregåande skule om å sette opp att det gamle bygget som vart revet etter å ha stått til nedfalls. Føremålet er å nytte bygget til lager ol. for fritids- og vannsportsutstyr som er i bruk av Ungdomsklubben og andre. Vidare har Bergen og omegn friluftsråd (BOF) sett etablering av toalett som føresetnad for å engasjere seg i vidare utvikling av området ved Nesvatnet. Toalett i dette området vil vere eit godt tilretteleggingstiltak, både knytt til turvegen og friluftsområdet som alt i hyppig bruk av ungdommar og andre friluftinteresserte. Det er også planlagt gapahuk i dette området. Både turveg og

tilrettelegging av turstiar i nærleiken av tettbygde strøk er prioriterte tiltak i Kommunedelplan for idrett, friluftsliv og nærmiljø (2016-2026). På same post vert det også sett av kr 100.000 til steinaldersti Straume, jf vedtak i budsjett 2015.

Ventilasjonsanlegget på Helsehuset har nådd si tekniske levetid og bør skiftast. Rådmannen rår til at det vert sett av kr 1 500 000 til nytt ventilasjonsanlegg og evt. mindre tiltak basert på tilstandsvurderinga for **prosjekt 6103001 Helsehuset ombygging**.

Prosjekt 6104003 Kommunale bustader: Kommunen eig eit lågt tal krisebustadar, og ein ser eit stort behov for å kjøpa bustader for utleige i tidsavgrensa periodar til personar med låg bu-evne. Av erfaring ser ein at framleige frå private høver dårleg for denne målgruppa, det er difor lagt inn kjøp av mindre leilegheiter til denne gruppa i investeringsbudsjettet. Det

skal parallelt arbeidast med bustadforvaltning på systemnivå, og dette skal kunna ut i ein Bustadsosial handlingsplan.

På **prosjekt 6200100 Vassprosjekt iht plan** rår rådmannen til at det vert løyvd kr 11 300 000, og viser til Kommunedelplan for vassforsyning for fordeling av denne. Rådmannen gjer merksam på at kommunedelplan på noverande tidspunkt er på høyring og ikkje endeleg vedteken, slik at det kan kome endringar. Rådmannen gjer også merksam på at det i samband med prosjektering av veg Marås-Soltveit har kome framlegg om at vassleidningsnett kan leggst i veggrunnen. Ei slik løysing vil kunne føre til at prosjekt høgdebasseng Haukåsen må sjåast på på nytt, fordi vassforsyninga kan tryggast på anna måte. Rådmannen rår til at vassbasseng Haukåsen likevel er med i investeringsbudsjettet for 2017, inntil det har kome avklaring på anna løysing.

Rådmannen rår til at det vert løyvd kr 18 400 000 på prosjekt **6300100 Avløpsprosjekt iht plan**, og viser til Kommunedelplan for avløp for fordeling på prosjekt.

Det er gjort eit løft på utstyrfronten for **brannvernet** dei siste åra, og rådmannen ønskjer å prioritere ei vidareføring av dette arbeidet gjennom ei løyving på kr 200 000 til utskifting av verneutstyr for brannmannskap (**prosjekt 6510002**).

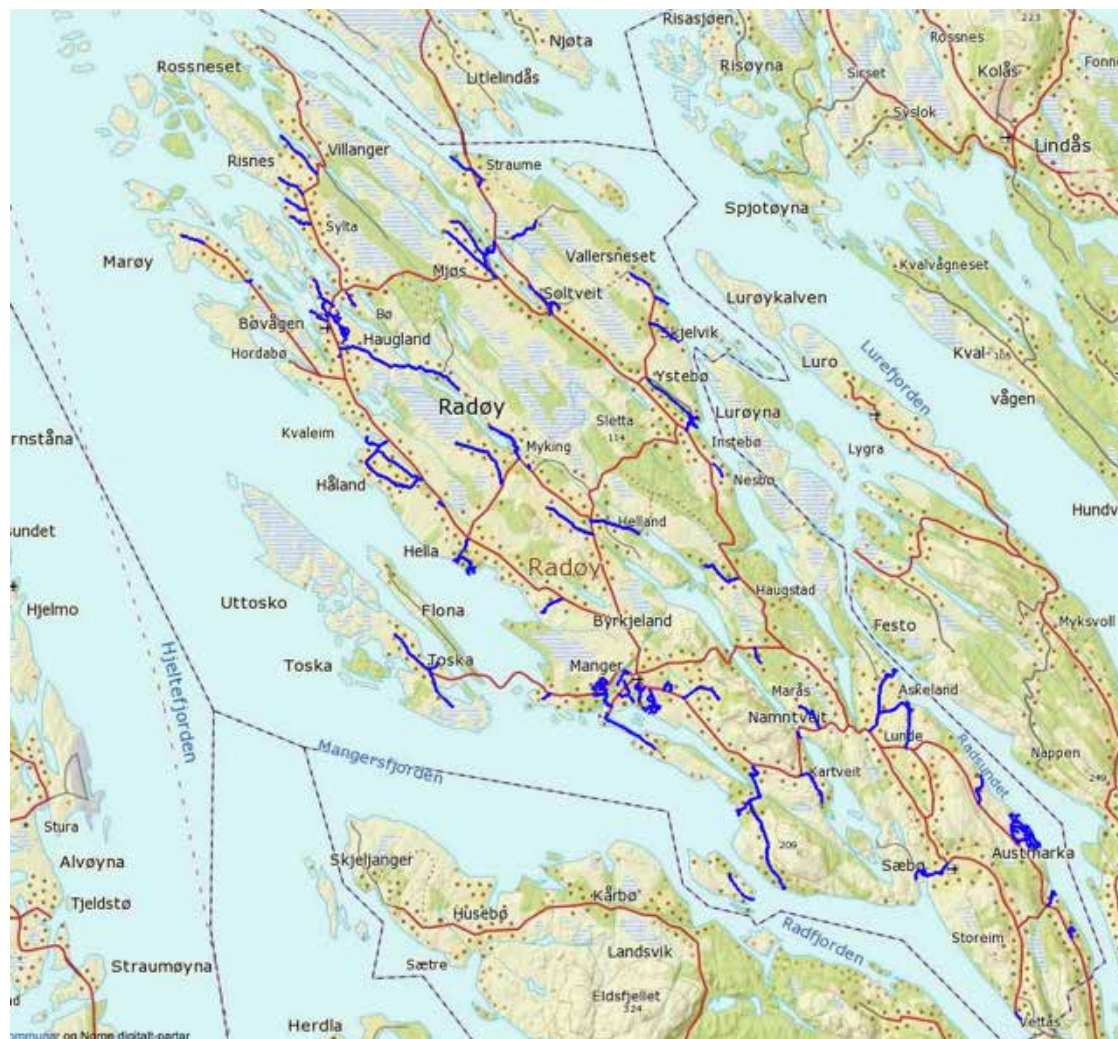
Rådmannen rår til at løyvinga på kr 2 000 000 til **asfaltering av kommunale vegar** vert oppretthalde også i 2017.

Kommunedelplanen for Bø er forventet ferdigstilt i 2017. I den samanheng vil det vere fleire aktuelle tiltak som krev ressursar, mellom anna ny avkjøring, veg og parkeringsplass knytt til den nye barnehagen som er under etablering. Det er sett av kr 3 000 000 i bud-

sjettet til **nærmiljøtiltak Bø**, men ingen av tiltaka er kostnadsberekna fordi løysingane førebels ikkje er klar. Rådmannen kjem tilbake med eiga sak når det vert aktuelt.

Det er i trafikksikringsplanen for kommunen bestemt at det skal settast av ein årleg post til veglys på skuleveg, og rådmannen rår til at det ver sett av kr 200 000 til **trafikksikringsarbeid (prosjekt 6764001)**.

Kartet syner kommunale vegar i Radøy, markert med blått

Investeringsbudsjett 2017

Hovudoversikt investering	Rekneskap 2015	Budsjett 2016 vedteke	Budsjett 2017
Inntekter			
Sal av driftsmidlar og fast eigedom	4 199 766	0	0
Andre salsinntekter	81 409	0	0
Overføringar med krav til motyting	0	0	0
Kompensasjon for meirverdiavgift	2 035 348	3 110 000	9 370 000
Statlege overføringar	0	0	0
Andre overføringar	0	0	0
Renteinntekter og utbyte	0	0	0
Sum inntekter	6 316 523	3 110 000	9 370 000
Utgifter			
Kjøp av varer/ten. som inngår i tenesteprod.	16 541 927	26 850 000	80 650 000
Kjøp av tenester som erstattar tenesteprod	0	0	0
Overføringar med krav til motyting	2 665 613	7 500 000	250 000
Renteutgifter og omkostningar	492	0	0
Fordelte utgifter	0	0	0
Sum utgifter	19 208 031	34 350 000	80 900 000
Finansransaksjoner			
Avdrag på lån	3 154 105	850 000	3 162 000
Utlån	2 275 000	3 000 000	0
Kjøp av aksjar og andelar	1 100 126	850 000	1 221 000
Dekking av underskot frå tidl år	1 019 966	0	0
Avsett til ubundne investeringsfond	0	0	0
Avsett til bundne investeringsfond	2 354 743	0	0
Sum finansieringstransaksjonar	9 903 940	4 700 000	4 383 000
Trong for finansiering	22 795 448	35 940 000	75 913 000
Dekka slik:			
Bruk av lån	17 215 905	34 240 000	72 751 000
Sal av aksjar og andelar	0	0	0
Mottekne avdrag på utlån	5 284 578	850 000	3 162 000
Bruk av ubundne investeringsfond	0	850 000	0
Bruk av bundne investeringsfond	294 966	0	0
Sum finansiering	22 795 448	35 940 000	75 913 000
Udekk (-) /udisponert (+)	0	0	0

Budsjettskjema 2A	Rekneskap 2015	Budsjett 2016 vedteke	Budsjett 2017
Investeringar i anleggsmidlar	19 208 031	34 350 000	81 900 000
Utlån og forskuttingar	2 275 000	3 000 000	-
Kjøp av aksjar og andelar	1 100 126	850 000	1 221 000
Avdrag på lån	3 154 105	850 000	3 162 000
Dekking av udekk frå tidlegare år	1 019 966	-	-
Avsetningar	2 354 743	-	-
Trong for finansiering i året	29 111 971	39 050 000	86 283 000
Finansiert slik:			
Bruk av lånemidlar	17 215 905	34 240 000	73 654 000
Inntekter frå sal av anleggsmidlar	4 199 766	-	-
Tilskot til investeringar	-	-	-
Kompensasjon for meirverdiavgift	2 035 348	3 110 000	9 467 000
Mottekne avdrag på utlån og refusjonar	5 284 578	850 000	3 162 000
Andre inntekter	81 409	-	-
Sum ekstern finansiering	28 817 005	38 200 000	86 283 000
Overført frå driftsrekneskapen	-	-	-
Bruk av udisponert frå tidlegare år	-	-	-
Bruk av avsetjingar	294 966	850 000	-
Sum finansiering	29 111 971	39 050 000	86 283 000
Udekk/udisponert	-	-	-

Investeringsoversyn skjema 2B 2017

Prosjekt	Rekneskap 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
1280001 Utskrifning av bilar	0	500 000	500 000
1530014 Radøyhallen oppgrad fasade	0	200 000	0
1530015 Radøyhallen lager	0	100 000	0
1530016 Radøyhallen lys uteområde	0	500 000	0
1530100 Radøyhallen oppgradering 2017	0	0	1 150 000
1583001 Investering kyrkjer	598 586	7 500 000	350 000
1908045 IKT investering IKT Nh	282 627	400 000	400 000
1908102 Mobilmast Austebygd	83 093	1 400 000	0
1920001 Mindre investeringar	340 200	2 000 000	2 000 000
2130005 Manger skule oppgrad garderobar	0	2 500 000	2 500 000
2140002 Uteområde Sæbø skule	0	500 000	0
2190014 Radøy ungsk. elektroniske tavler	0	300 000	0
2510100 Bibliotek nye lokale	0	0	1 000 000
2712006 Bø barnehage nybygg	0	1 500 000	30 000 000
2713004 Prestmarka bh, drenering	0	150 000	0
2713100 Prestmarka barnehage	0	0	500 000
3200100 Omsorgsteknologi	0	0	500 000
3210007 Nye sjukeheimplassar	0	500 000	0
3210100 Velferdssenteret oppgradering	0	0	1 000 000
4800103 Turveg/lysløype Manger	123 236	2 000 000	2 000 000
6000102 Oppgrad fasade teknisk stasjon	0	500 000	0
6102001 Prestegardshagen	0	0	200 000
6103001 Helsehuset ombygging	1 050 773	0	1 500 000
6104003 Kommunale bustader	0	0	2 500 000
6120002 Reinhaldsmaskiner	0	100 000	0
6190001 Branntekniske investeringar	540 279	500 000	0
6200100 Vassprosjekt iht plan	0	0	11 300 000
6210007 Basseng Haukåsen	0	2 100 000	0
6210008 Manger - Øvre Manger utskifting	0	2 200 000	0
6210009 Vassverk oppgrad og utbetring	0	2 000 000	0
6300100 Avløpsprosjekt iht plan	0	0	18 400 000
6310006 Sanering Mangersvågen	0	2 200 000	0
6310007 Avløp fornying og utbetring	0	500 000	0
6510002 Brannvernustyr	85 467	100 000	200 000
6510003 Brannbil Braco TLF - MAN TGM	925 000	2 471 125	0
6700003 Asfaltering kommunale vegar	1 392 885	2 000 000	5 000 000
6700101 Nærmiljøtiltak Bø	275 631	3 000 000	0
6730001 Straume kai oppgradering	0	300 000	0
6764001 Trafikksikring	151 885	200 000	200 000
SUM	5 849 662	38 221 125	80 900 000

Skjemaet ovanfor er noko forkorta for å spare plass, slik at prosjekt som berre har tal i rekneskap 2015 er tekne ut. Det vert vist til rekneskapsdokument og årsmelding for 2015 for ytterlege informasjon.

Økonomiplan skjema 1A

	B 2016	B2017	B2018	B2019	B2020
Skatt på formue og inntekt	(122 257 000)	(115 272 000)	(115 272 000)	(115 272 000)	(115 272 000)
Rammetilskot	(148 523 000)	(166 740 000)	(166 262 000)	(166 597 000)	(166 799 000)
Eigedomsskatt	(12 331 000)	(13 021 000)	(13 111 000)	(13 201 000)	(13 291 000)
Andre generelle statstilskot	(9 440 000)	(11 715 000)	(12 231 800)	(12 146 200)	(12 289 000)
Sum frie disponible inntekter	(292 551 000)	(306 748 000)	(306 876 800)	(307 216 200)	(307 651 000)
Renteinntekter og utbyte	(3 713 000)	(3 815 000)	(3 823 000)	(3 866 000)	(3 911 000)
Renteutgifter, provisjonar og andre finansutgifter	5 437 000	6 579 000	6 894 000	7 567 000	7 964 000
Avdrag på lån iht låneoversyn	8 200 000	8 624 000	10 561 000	11 088 000	11 594 000
Netto finansinntekter/-utgifter	9 924 000	11 388 000	13 632 000	14 789 000	15 647 000
Til dekking av rekneskapsm. meirforbruk tidl. år					
Avsetjing til fond	20 000	4 000			
Bruk av bundne og ubundne fond	(636 000)	(2 388 000)	(2 172 000)	(1 830 000)	(125 000)
Netto avsetjingar	(616 000)	(2 384 000)	(2 172 000)	(1 830 000)	(125 000)
Til fordeling drift	(283 243 000)	(297 744 000)	(295 416 800)	(294 257 200)	(292 129 000)
Sum fordelt til drift (frå skjema 1B)	279 327 856	294 377 295	292 937 000	292 597 000	290 347 000
Meirforbruk (mindreforbruk)	(3 915 144)	(3 366 705)	(2 479 800)	(1 660 200)	(1 782 000)

Økonomiplan skjema 1B

	B2016	B2017	B2018	B2019	B2020
Stab og politisk	18 119 849	20 032 075	19 832 000	20 182 000	19 832 000
Oppvekst	106 031 821	113 285 399	113 285 000	113 285 000	113 285 000
Helse og omsorg	125 069 318	128 279 668	128 430 000	128 430 000	128 430 000
Drift og forvaltning	30 106 868	32 780 153	31 390 000	30 700 000	28 800 000
Reguleringspostar	-	-	-	-	-
Til skjema 1A	279 327 856	294 377 295	292 937 000	292 597 000	290 347 000

Økonomiplan skjema 2A

	B2016	B2017	B2018	B2019	B2020
Investeringar i anleggsmidlar	38 221 125	80 900 000	26 750 000	25 450 000	40 750 000
Utlån og forskutteringar	3 000 000	-	3 000 000	3 000 000	3 000 000
Kjøp av aksjar og andelar	850 000	1 221 000	1 285 000	1 356 000	1 435 000
Avdrag på lån	3 321 000	3 162 000	3 062 000	3 112 000	2 962 000
Udekket i investering frå tidl. år					
Avsetjingar					
Trong for finansiering i året	45 392 125	85 283 000	34 097 000	32 918 000	48 147 000
Bruk av lånemidlar	(37 721 125)	(72 771 000)	(28 188 000)	(28 895 000)	(41 226 000)
Inntekter frå sal av anleggsmidlar					
Tilskot til investeringar	(97 000)				
Mva -kompensasjon investering	(3 403 000)	(9 350 000)	(2 847 000)	(1 911 000)	(3 959 000)
Mottekne avdrag på utlån og ref	(3 321 000)	(3 162 000)	(3 062 000)	(3 112 000)	(2 962 000)
Andre inntekter					
Sum ekstern finansiering	(44 542 125)	(85 283 000)	(34 097 000)	(32 918 000)	(48 147 000)
Overført frå drift					
Bruk av avsetjingar	(850 000)				
Sum finansiering	(45 392 125)	(85 283 000)	(34 097 000)	(32 918 000)	(48 147 000)
Udekket/udisponert	-	-	-	-	-

Tala i økonomiplanen er formaterte slik at tal i parantes er inntekter.

Økonomiplan skjema 2B

Prosjekt	Sum 2017 - 2020	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020
1280001 Utskifting av bilar	2 000 000	500 000	500 000	500 000	500 000
1530012 Radøyhallen oppgraderingar	1 150 000	1 150 000			
1583001 Kyrkja	1 100 000	350 000	250 000	250 000	250 000
1908045 IKT Nh inv	400 000	400 000			
1920001 Mindre investeringar	8 000 000	1 700 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
2130005 Manger skule, oppgrad gard.	2 500 000	2 500 000			
2510100 Bibliotek	1 000 000	1 000 000			
2711002 Austebygd barnehage	2 500 000				2 500 000
2712006 Ny barnehage Bø	30 000 000	30 000 000			
2713100 Prestmarka, utkjøp bygg	500 000	500 000			
3200100 Omsorgsteknologi	1 000 000	500 000	500 000		
3210006 Velferdssenteret oppgradering	2 000 000	1 000 000	1 000 000		
3225002 Oppgrad omsorgsbustader	2 000 000		2 000 000		
Bustader Omsut	20 300 000		300 000	5 000 000	15 000 000
4800103 Turveg/lysløype Manger	3 000 000	2 000 000	1 000 000		
6102001 Prestegardshagen	200 000	200 000			
6103002 Helsehuset	3 000 000	1 500 000	1 500 000		
6104003 Kommunale bustader	10 000 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000
Oppgradering kinosal	500 000		500 000		
6215001 Vassprosjekt iht plan	45 400 000	11 300 000	7 500 000	11 500 000	15 100 000
6310005 Avløpsprosjekt iht plan	24 300 000	18 400 000	1 900 000	1 400 000	2 600 000
6510002 Brannvernustyr	500 000	200 000	100 000	100 000	100 000
6700003 Kommunale vegar asfaltering	9 000 000	5 000 000	2 000 000	2 000 000	
6700101 Nærmiljøtiltak Bø	3 000 000		3 000 000		
6764001 Trafikksikring	800 000	200 000	200 000	200 000	200 000
Sum investering	173 850 000	80 900 000	26 750 000	25 450 000	40 750 000

Økonomiplan 2017 - 20

Økonomiplanen for perioden 2017 - 20 er i hovudsak ei vidareføring av aktivtetsnivået i 2017. Det er føresett tilskot til Radøy skyttarlag med kr 75.000 i åra 2017 - 20, til Hordabø idrettslag kunstgrasbane kr 40.000 i åra 2017-20 og vidareføring av tilskot til Industriutvikling Vest.

Endringar i budsjettet vedtekne i Kommunestyret 08.12.2016

Endringar som kommunestyret har gjort i drifts- og investeringsbudsjettet er innarbeidde i budsjettala i dette budsjettdokumentet.

Kommunestyret har vidare vedteke følgjande merknader til budsjettet for 2017:

Oppvekstsektoren

Radøy kommune fortset det sterke fokuset på tidleg innsats i heile skuleløpet, der elevane meistarar og følgjer fagprogresjon og når høgt læringsutbyte i tråd med La Linea o.a. tiltak. Tidleg innsats og vidareføring av program for å hindra mobbing og sosial utestenging innan oppvekstområdet er viktig for skuleeigar. Radøy skal minst følgja nasjonale mål for symjeundervisning, - alle born i ein kystkommune som vår skal læra seg å symja.

For 2017 skal følgjande prioriterast:

- DUÅ skal søkjast fullt implementert i alle barnehagane. Innan skulen ønskjer kommunestyret snarast ein status og tilråding på følgjande: tiltak for elevar med dysleksi, Fysisk aktivitet à la Sogndal (Resaland), behov for evt sosiallærer i barnehage og barneskule, utesituasjonen i skulen, samarbeidet heim-skule.
- Kommunestyret ber også om status og behov for evt. auka kjøp av lærebøker, og vil vurdere løyving i samband med disponering av årsresultat for 2016.
- Med tilvising til gjennomgang av tilstandsrapport for Radøyskulane haust 2016, ber kommunestyret om tiltakspakke for auka etter- og vidareutdanning (primært kurs), og korleis dette skal prioriterast. Prioriteringane skal m.a. innehalda skuleeigar sitt arbeid for nulltoleranse mot mobbing der dette er eit tema, og for å sikra tidleg meistring og høgt læringsutbyte hjå elevane.
- Kommunestyret viser til innspel frå Utdanningsforbundet om bemaningssituasjonen i barnehagane, og har som mål å auka grunnbemanninga med 2,7 årsverk (fagarbeidarar/assistentar). Dette arbeidet startar i 2017, og rådmannen gjer tiltak innan budsjetttramma dette året.

- Kommunestyret ber rådmannen innan 1. april leggja fram kost/nytte/konsekvensvurdering for formannskapet om evt. utvida skuleskyss i vinterhalvåret.
- Kommunestyret ber rådmannen om ei kost/nytte/konsekvensvurdering for formannskapet av evt. utvida opningstid på SFO (start kl 0700), og søskenmoderasjon på SFO.

Helse- og omsorgssektoren

Kommunestyret helsar velkommen rådmannen sitt arbeid med ein overordna Kommunedelplan for Helse og omsorg. Arbeidet skal startast opp snarast i 2017. I dette arbeidet skal ein gjera analysar av framtidig tenestebehov på kort og lang sikt. Ein vil utarbeida ei omsorgstrapp som synleggjer dei ulike tenestenivåa i kommunen, slik at den einskilde får rett teneste til rett tid.

Under planarbeidet skal det:

- Undersøkjast ut om Radøy, Lindås og Meland kommunar kan etablera eit nærjordmorsenter i Knarvik - helst i løpet av 2017
- Gjerast ei utgreiing kring dagtilbod til heimebuande eldre og menneske med utfordringar innan psykisk helse og rus.
- Vurderast eit samarbeid med Lindås og Meland om samlivsterapi/familierapi.
- Vera fokus på frivillig arbeid (Frivilligsentralen) opp mot born- og unge med særskilte behov, samt flyktingar, personar med psykiske lidningar og rusmiddelavhengigheit.
- Utgreiast bustadbehov for eldre og personar med særskilte behov.
- Utgreiing av avlastingstilbodet for barn med særskilte behov.

Sjølv om arbeidet med kommunedelplanen vert sett i gong snarast, skal kommunen likevel i 2017, få til

- ei styrking av tilboda innan psykisk helse og rus
- eit betre avlastings- og aktivitetstilbod for born/ungdom med særskilte behov
- ein god dialog med Frivilligsentralen om korleis rekruttera frivillige til arbeid for flyktingar og menneske med særskilte behov

Kommunestyret vil koma attende til ei styrking av aktuelle budsjettkapittel om det skulle vera nødvendig.

- Kommunestyret ber om at sommartilbodet til barn og unge med særskilte behov vert vidareført og vidareutvikla. Det same gjeld tilbodet i andre deler av året når elevane har fri frå skulen.
- Kommunestyret ønskjer ei snarleg orientering om status/tiltak i samband med nasjonalt vedtak om innføring av aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottakarar under 30 år frå 1.1.2017.
- Kommunestyret ønskjer status på busetjing av flyktingar med innvilga opphald, prognose og lokal behovsvurdering i løpet av 1. halvår.
- Radøy kommune skal styrkja og vidareutvikla samarbeidet med Eldrerådet, Råd for menneske med nedsett funksjonsevne og pårørande.

Drift- og forvaltningssektoren

- Kommunestyret ønskjer snarast råd ei sak på tiltak og prioriteringar for å redusera ulovlege tiltak etter plan- og bygningslova (jfr debatt i hovudutvalet oktober 2016).
- Kommunestyret ønskjer ei saksutgreiing på om det kan etablerast kommunalt fond for grøfting i landbruket, dette skal vera forsterkingsstøtte i samband med andre ordningar. Kommunestyret ber rådmannen førebu sak der ein ber Fylkesmannen endra SMIL-midlane og andre nasjonale støtteordningar for å auka grøfting av landbruksjord.
- Kommunestyret støttar rådmannen si prioritering av ressursauke på plansida, slik at me er sikra god framdrift på planstrategien, og me understrekar prioriteringa av kommuneplanarbeidet.

Rådmannen må særleg halda eit aktivt fokus på

- Masterplan for Manger, inklusive framtidig barnehageløysing
- Planar for fylkesveggar (i etterkant av drøftingssak i formannskap/kommunestyre)
- plan for næringsområde ved den nye vegen nord for Marås

Kommunestyret set av kr 5000,- til drift av idrettsrådet.

Kommunestyret aukar anleggsmidlar til idrettsanlegg med kr 100.000,- årleg

- Kommunestyret støttar arbeidet med gjennomgangen på organisering, leiding og ressursbruk på vaktmeisterteneste/tekniske tenester, og helsar velkomen ei orientering om dette.
- Kommunestyret støttar rådmannen sitt planarbeid for orden, vedlikehald og oppgradering av uteområda. Kommunestyret ber om at også uteområda (aktivitetsområda) ved skular og barnehagar, og sentrale område på Manger (inklusive det samanhengane området frå Velferds-senteret til Nesvatnet) vert med i dette arbeidet.
- Kommunestyret støttar rådmannen sitt arbeid med plan for sommarvedlikehald av kommunale vegar, og ser fram til sak på dette før 1. april.
- Kommunestyret ber rådmannen fortsetja aktiv oppfølging av TS-planen.
- Kommunestyret ønskjer ei enkel utgreiing av evt Fairtradeprosjekt i Radøy kommune.

Investeringsbudsjettet

Kommunestyret ønskjer snarast råd avklaring på byggestart ny barnehage på Bø, der det er sjekka ut moglegheiter og kostnader for ulike konsept innan det offentlege området mellom skulen og barnehagen.

- Prestegardshagen skal opprustast til park, og rådmannen vert beden om å etablere kontakt med aktuelle lag i Manger (bygdelag mfl) for samarbeid om dette (dugnad, planting, stell mm).
- Kommunestyret bed rådmannen utgreia betre kioskløysingar i Radøyhallen, også til bruk for mindre arrangement. Utgreiinga må ta omsyn både til behova hjå Ungdomsklubben og andre brukarar i Radøyhallen. Kommunestyret ber rådmannen aktivt jakta etter nye/pent brukte stolar til tribunen i Radøyhallen.
- Rådmannen skal vera ein aktiv medspelar for å realisera dugnadsanlegg for kommunalt vatn der det kjem ønske om dette. Rådmannen legg fram politisk sak om nødvendig.
- Kommunestyret ønskjer vurdert skiljeveggar i dusjen også i symjekarobane.
- Kommunestyret ønskjer at nye bilar har miljøvenleg teknologi (el/hybrid) i kombinasjon med at dei er tenlege for drifta av tenestene.
- Ambisjonane for nærmiljøtiltaka for Bø står ved lag, men kommunestyret meiner det realistisk sett er rett å flytta desse til 2018 i samband med ferdigstilling av kommunedelplanen og ny barnehage.
- Kommunestyret aukar asfalteringsbudsjettet for 2017, og vektlegg særleg bustadfelta.
- Kommunestyret ber rådmannen og Radøy sokn samarbeida om å få realisert energivennleg flombelysing av Nordhordlandskatedralen i vinterhalvåret.

- Kommunestyret viser til forbod mot oljefyrar frå 2020 og ber rådmannen utgreia korleis dette skal løysast for Hordabø kyrkje og Nordhordlandskatedralen.
- Formannskapet får snarleg førelagt ei sak om behovet for utstyr ved teknisk drift. I denne saka må det liggja føre ei god kostnytte-vurdering. Kostnadane med innkjøp av utstyr inntil 1 mill. kr vert dekkja over posten «Mindre investeringar».

Økonomiplanen

- Kommunestyret støttar at det vert etablert småbarnsplassar ved Austebygd barnehage.
- Kommunestyret ønskjer ei vurdering av behov for restoppgradering av bygg og evt. inventar ved ungdomsskulen.

